

מסכת זבחים פרק שנים עשר טבול יום

(זבחים צח, ב)

משנה:

טבול יום ומחוסר כיפורים (הואיל ואין ראוי לאכילה) - אינן חולקין בקדשים לאכול לערב (לכשיטהרו; ובגמרא מפרש טעמא);
אונן נוגע, ואינו מקריב (כדאמר בפרק שני (לעיל דף טז)), ואינו חולק לאכול לערב;
בעלי מומין - בין בעלי מומין עוברין, בין בעלי מומין קבועין - חולקין ואוכלין (טעמא מפרש בגמרא), אבל לא מקריבין;
כל שאינו ראוי לעבודה - אינו חולק בבשר (בגמרא פריך: 'והרי בעל מום?'), וכל שאין לו בבשר - אין לו בעורות;
אפילו טמא בשעת זריקת דמים וטהור בשעת הקטר חלבים (שהוא כל הלילה, כגון שטבל, וטהור בהערב שמש) - אינו חולק בבשר, שנאמר: (ויקרא ז, לג) המקריב את דם השלמים ואת החלב מבני אהרן לו תהיה שוק הימין למנה.

(זבחים צט, א)

גמרא:

מנא הני מילי?

אמר ריש לקיש: דאמר קרא: (ויקרא ו, יט) הכהן המחטא אותה יאכלנה [במקום קדש תאכל בחצר אהל מועד] כהן המחטא (זורק את הדם) יאכל, שאינו מחטא אינו אוכל.
וכלל הוא? (ריש לקיש גופיה יליף ואזיל למילתיה, ופריך לקרא, עד דממילא מיתוקמא בחלוקה):
והרי משמרה כולה דאין מחטאין (לא זרקו את הדם, אלא אחד זרק על ידי כולן), (וכולן חולקין) ואוכלין?
'ראוי לחיטוי' קאמרינן.

הרי קטן דאינו ראוי לחיטוי ואוכל (קטן פסול לעבודה, דנפקא לן מ'איש מזרעך לדורותם' [ויקרא כא, יז] ב'הכל שוחטין' [חולין דף כד:]; בסיפא; ובקדשים - אוכל, דאמרינן במנחות (דף עג:): 'איש כאחיו' [ויקרא ז, יז]: איש חולק ואין קטן חולק; ומדמעית ליה מחלוקה - מכלל דאכיל! ועוד: 'כל זכר' [ויקרא ו, כב] כתיב) ?
אלא: מאי 'יאכלנה' = יחלקנה: ראוי לחיטוי - חולק, שאינו ראוי לחיטוי - אינו חולק (ומהכא נפקא לן מתניתין, דקתני: טבול יום אינו חולק).
הרי בעל מום, דאינו ראוי לחיטוי - וחולק!
בעל מום - רחמנא רבייה (ויקרא ו, כב) כל זכר בכהנים [יאכל אתה קדש קדשים הוא] - לרבות בעל מום (ולקמן מוקמינן לה בפרקין קב) דלחלוקה רבייה: דאי לאכילה - לא אצטריך, דהא בהדיא כתיב ביה (ויקרא כא, כב) 'ומן הקדשים יאכל'.
ואימא 'כל זכר' - לרבות טבול יום?
מסתברא בעל מום הוה ליה לרבוויי, שכן אוכל (כדכתיב [ויקרא כא, כב] 'ומן הקדשים יאכל').

אדרבה! טבול יום הוה ליה לרבוויי, דלאורתא מיחזא חזי (לעבודה, כגון הקטר חלבים)!

השתא מיהא הא לא חזי.

רב יוסף אמר: (לרבות טבול יום לחלוקה - לא מצית אמרת הא אוקימנא 'מאי יאכלנה' - יחלקנה' כו')
מכדי מאי 'יאכלנה' = יחלקנה? לכתוב רחמנא 'יחלקנה'?! מאי
'יאכלנה'? - שמע מינה: ראוי לאכילה (בעל מום) חולק, שאינו ראוי לאכילה אינו חולק.

בעי ריש לקיש: בעל מום והוא טמא - מהו שיחלקו לו? כיון דלא חזי (לעבודה, ואפילו מקמי טומאה) ורחמנא רבייה (לחלוקה), (הלכך) לא שנא: מה לי טמא מה לי בעל מום (מה לי כשהוא בעל מום לחודיה, מה לי כשהוא טמא ובעל מום)? דהא לא קרינא ביה 'המחטא' מעיקרא, ופליג - השתא נמי נפילוג? או דלמא ראוי לאכילה חולק, שאינו ראוי לאכילה אינו חולק?

אמר רבה: תא שמע [כתוספתא זבחים פרק יא משנה ב, אך שם אין 'אינו חולק לאכול בערב']: 'כהן גדול מקריב אונן' (דכתיב ביה [ויקרא כא, כב] 'לאביו ולאמו לא יטמא ומן המקדש לא יצא': אינו צריך לצאת מן

המקדש ביום מיתת אביו ואמו; 'ולא יחלל' - שעבודתו אינה מחוללת; הא אחר - הדיוט שלא יצא - חילל) ואינו אוכל ואינו חולק לאכול לערב (לכשיפטר מאנינותו) 'שמע מינה': ראוי לאכילה בעיניו (אלמא אף על גב דקרינן 'המחטא אותה' - לא פליג: דעיקר חלוקה - באכילה תלי, מדאפקה רחמנא בלשון אכילה; הלכך: מאן דמיייתי ראייה מבעל מוס קודם טומאה דפליג אף על גב דאין ראוי לחיטוי, ומההיא טעמא בעית לרבוויי אף לאחר טומאה - לאו ראייה היא: דבראוי לאכילה תלוי, ולא בראוי לחיטוי, ובעל מוס בלא טומאה - ראוי לאכילה הוא) ! שמע מינה.

בעי רב אושעיא: טמא בקרבנות ציבור - מהו שיחלקו לו (מקרבן ציבור לאכול לערב? ובקרבן ציבור שהקריבוהו טהורים קא מיבעיא ליה אי פלגי מיניה להאי טמא) ? מי אמרינן 'המחטא' אמר רחמנא, והאי נמי 'מחטא' הוא (הואיל וראוי לחיטוי: דקרבן ציבור דוחה טומאה) ? או 'דלמא ראוי לאכילה חולק' (אבל בהקריבוהו טמאין - לא מיבעי לן: שהרי אינו נאכל, דקיימא לן ב'כיצד צולין' (פסחים דף עו:)) 'קרבנות ציבור באין בטומאה אבל אינן נאכלין', שאין ראוי לאכילה אינו חולק? אמר רבינא: תא שמע: 'כהן גדול מקריב אונן ואינו אוכל ואינו חולק לאכול לערב'; שמע מינה ראוי לאכילה בעיניו ! שמע מינה.

אונן נוגע ואינו מקריב: אונן נוגע? ורמינהי: 'אונן ומחוסר כיפורים צריכין טבילה לקודש' !? אמר רבי אמי אמר רבי יוחנן: לא קשיא: כאן (מתניתין, דקתני 'אונן נוגע') בשטבל (לאנינותו בו ביום, והן טבילה לא בעיא הערב שמש, דמעלה דרבנן בעלמא היא), כאן בשלא טבל. וכי טבל מאי הוי? הא הדרא עליה אנינות, דאמר רבה בר רב הונא: 'אונן שטבל' - (בו ביום) אנינותו חוזרת עליו' (דאנינות בציר מחד יומא ליתיה, כדכתיב נעמוס ח"י) 'ואחריתה כיום מר' במועד קטן (דף כא.). !? לא קשיא: הא (ההיא ד'חומר בקדש', דמצריך ליה טבילה) - דאסח דעתיה (משמירת גופו, מפני שהוא אסור בקדשים לבו ביום), הא - דלא אסח דעתיה. 'היסח הדעת'? שלישי ושביעי בעי, דאמר רבי יוסטאי ברבי מתון אמר רבי יוחנן: היסח הדעת צריך הזאה שלישי ושביעי! ? לא קשיא: הא דאסח דעתיה מטמא מת (מטומאת מת), הא דאסח דעתיה מטמא שרץ (מטומאת שרץ). טמא שרץ - טמא מעלייא הוא, הערב שמש בעי, ועוד: אפילו תרומה נמי (ליבעי טבילה, אלמא תנן התם 'צריכין טבילה' - לקדש, אבל לא לתרומה) !? אמר רבי ירמיה: באומר "נשמרתי מדבר המטמאני" (ומדבר המטמאני טומאה דאורייתא, דבעיא הערב שמש), ולא נשמרתי מדבר הפוסלני (לאכילת קדשים מדרבנן, דלא בעי הערב שמש) " (וכן לגבי תרומה: באומר "לא נשמרתי מדבר הפוסלני בתרומה"; ושינוי דחיקא הוא ולא מיתוקם במסקנא הכי).

ומי איכא נטירותא לפלגא? אין ! והתניא [תוספתא טהרות פ"ח מ"ט]: 'עודהו הסל על ראשו

(זבחים צט, ב) ומגריפה (כלי ברזל הוא, וראשו רחב, ומבדילים בו גרוגרות הנדבקות זו בזו) כתוכו, ואמר "לבי על הסל (לשומרו) ואין לבי על המגריפה" - הסל טהור והמגריפה טמאה'.

ותטמא מגריפה לסל? אין כלי מטמא כלי. ותטמא מה שבתוכו?

אמר רבא: באומר "שמרתי מדבר המטמא" (אב הטומאה, שמשמא כלי, וכן מטומאות דרבנן המטמאות אותה לטמא חולין ותרומה מדרבנן), ולא שמרתי מדבר הפוסלה (לחולין ולתרומה; ומיהו טמאה היא להשתמש בה קדשים) ". תוספות ד"ה מדבר המטמאני ... וא"ת מאי ניהו אותה טומאה דקאמר דטמא לקודש אבל לא לתרומה, דקתני מתניתין דחגיגה [דף כ:] צריכין טבילה לקודש אבל לא לתרומה?

ומפרש ה"ר חיים: כגון דאכל ככר שלישי של תרומה שנעשה גופו שני לקדש אבל לא לתרומה, כדאמר בפרק שני דחולין [דף לג:]; ובסמוך ליכא לפרושי הכי גבי "לבי על הסל ולא על המגריפה" טמאה לפסול קודש ואינה פוסלת פירות תרומה שבסל, דכבר אינו פוסל כלי וכו'.

אי גלגל מילתא (הא דרמינהו לעיל מתניתא דאונן אהדדי, דאיבעי לך לשנויי עלה הנך שינויי דחיקי) ומטאי לקמיה דרבי אבא בר ממל, אמר ליה: לא שמיע להו הא דאמר רבי [יבדנך] יונתן אמר רבי: 'האוכל שלישי של תרומה (עצמה, וכל שכן שלישי של חולין שנעשו על טהרת תרומה) - אסור לאכול (בתרומה, דאינו נעשה גופו אלא שלישי, כמו המאכל שאכל, ואסור לאכול תרומה) ומותר ליגע (אבל מותר ליגע), אלמא באכילה עבוד רבנן מעלה (מעלות עבוד רבנן באכילה, דליתנהו בנגיעה, וגבי אונן נמי, הא דתנן 'אונן צריך טבילה' - באכילה), בנגיעה לא עבוד רבנן מעלה (אבל נוגע - אין צריך לטבול).

ואינו חולק לאכול [לערב]:

מי פלג הוא דלא פליג, וכי מזמני ליה (אם זימנו חבירו כהן לאכול עמו לערב בחלקו בקדשים) - אכיל;

ורמינהי (משנה היא בפסחים (פ"ח מ"ח; דף צא:); ולא גרסינן בה 'מחוסר כיפורים', דאינו צריך להמתין לערב, אלא מביא כפרתו וטובל ואוכל בקדשים): 'אונן טובל' (כדתנן 'אונן צריך טבילה לקדש') ואוכל את פסחו לערב, אבל לא בקדשים (מפרש לה בפסחים (דף צב.) קסבר אנינות לילה דרבנן, ואנינות דאורייתא - חד יומא הוא כדכתיב 'ואחירתה כיום מר' (עמוס ח';) וגבי פסח לא העמידו דבריהם במקום כרת, גבי קדשים העמידו דבריהם במקום עשה דאכילת קדשים, כדאמרין): '!

אמר רב ירמיה מדיפתי: לא קשיא: כאן (מתניתין, דקתני 'אינו חולק', ואי מזמני ליה לאכילת קדשים - אוכל) **בפסח** (בלילי פסחים קאי) **כאן בשאר ימות השנה: בפסח, אידי דאכיל פסח - אכיל נמי קדשים** (דמגו דשרו רבנן אכילת פסחים - שרו ליה נמי שאר קדשים); (והא דקתני אבל לא בקדשים) **בשאר ימות השנה, דלא חזי - לא חזי**; ומאי 'אבל לא בקדשים'? - (לאו אלילי פסחים קמהדר, ואף על גב דעליה קאי) (אלא) **אבל לא בקדשים של כל השנה** (והכי קאמר: טובל ואוכל פסחו בערב, והוא הדין לכל הקדשים באותו לילה, אבל לא בקדשים של שאר ימות השנה).

רב אסי אמר: (אידי ואידי בלילי פסחים, ו) לא קשיא: כאן (ההיא דפסחים) - **שמת לו מת בארבעה עשר וקברו בארבעה עשר** (הלכך: בפסח אוכל, אבל לא בקדשים: דאנינות לילה דיום מיתה דרבנן), **כאן** (ומתניתין) - **שמת לו מת בשלשה עשר וקברו בארבעה עשר: יום קבורה (גופיה דרבנן) לא תפיס לילו (אפילו) מדרבנן**.

מאן תנא (דתנא להך דפסחים, דאית ליה) **אנינות לילה** (ליל יום מיתה) **מדרבנן?** **רבי שמעון היא, דתניא: 'אנינות לילה מדברי תורה - דברי רבי יהודה** (לקמן יליף לה רבי יהודה בשמעתין מאנינות דאהרן ובניו); **רבי שמעון אומר: אונן אינו מדברי תורה אלא מדברי סופרים; תדע: שהרי אמרו אונן טובל ואוכל את פסחו לערב, אבל לא בקדשים (ואי דאורייתא - פסח נמי לא ליכול)'**. **וסבר רבי שמעון אנינות לילה מדרבנן? והתניא: 'רבי שמעון אומר: אונן אינו משלח קרבנותיו' מאי? לאו ואפילו בפסח?**

לא, לבר מפסח. והתניא: 'רבי שמעון אומר: שלמים: כשהוא שלם מביא, ואינו מביא כשהוא אונן;

מנין לרבות את התודה?

מרבה אני את התודה, שכן נאכלת בשמחה כשלמים (יוצא בה ידי חובת 'שמחה', דכתיב בה שמחה: 'וזבחת שלמים ואכלת שם ושמחת' (דברים כז, ו), ותודה - 'שלמים' איקראי [זבח תודת שלמים] ויקרא ז, פסוקים יג, טו);

מנין לרבות את העולה?

מרבה אני את העולה, שכן באה בנדור ובנדבה כשלמים;

מנין לרבות בכור ומעשר ופסח?

מרבה אני בכור ומעשר ופסח שכן אינן באין על חטא (הלכך כשלמים דמי);

מנין לרבות חטאת ואשם?

תלמוד לומר: זבח ([ו]אם זבח שלמים קרבנו [אם מן הבקר הוא מקריב אם זכר אם נקבה תמים יקריבנו לפני ה']

[ויקרא ג, א]);

מנין לרבות העופות והמנחות והייין והעצים (המתנדב עצים מביא קרבן עמהן)

והלבונה?

תלמוד לומר: 'שלמים קרבנו': כל קרבנות שהוא מביא, כשהוא שלם - מביא, ואינו מביא כשהוא אונן'.

- קתני מיהא 'פסח' (דבשלמא כולהו איכא למימר מדרבנן, וקרא אסמכתא בעלמא; אלא 'פסח' קשיא אדלעיל, דתנא 'טובל ואוכל פסחו')?

אמר רב חסדא: 'פסח' - כדי נסביה.

רב ששת אמר: מאי 'פסח'? - שלמי פסח (חגיגת י"ד: כשהחבורה מרובה).

אי הכי היינו 'שלמים'?

תנא שלמים הבאין מחמת פסח, ותנא שלמים הבאין מחמת עצמן; דאי לא תנא שלמים הבאין מחמת פסח, סלקא דעתך אמינא 'הואיל ומחמת פסח אתי - כגופיה דפסח דמי' - קא משמע לן.

רב מרי אמר:

(זבחים ק, א)

לא קשיא (דברי שמעון אדרי שמעון): כאן (הא דקתני הכא: אונן לא מייתי פסח) - שמת לו מת ב"ד וקברו ב"ד, כאן (והא דקתני לעיל 'אוכל פסחו') - שמת לו מת ב"ג וקברו ב"ד:

מת לו מת ב"ד וקברו ב"ד: יום מיתה (דאורייתא) תופס לילו מדאורייתא (כדיליף ליה רבי יהודה לקמן); מת לו מת ב"ג וקברו ב"ד - יום קבורה (גופיה) מדרבנן, אינו תופס לילו (עמו) אלא מדרבנן (ורומא דתרת מתנייתא קמייטא - משני לה רב מרי: אידי ואידי יום קבורה, וכאן בפסח וכאן בשאר ימות השנה, כדשנינן לה מעיקרא, ומאי 'אבל לא בקדשים' - אבל לא בקדשים של כל השנה כולה).

אמר ליה רב אשי לרב מרי: ואלא הא דקתני 'אמר לו רבי שמעון: תדע שהרי אמרו אונן טובל ואוכל את פסחו אבל לא בקדשים' נימא ליה 'קאמינא לך אנא יום מיתה דאורייתא (אמינא לך אנינות יום מיתה דאורייתא: דהא מאנינות דאהרן מייתי לה לקמן, והתם - יום מיתה הוא), ואמרת לי את יום קבורה דרבנן (ואת מהדרת יום קבורה, דהוא גופיה מדרבנן! והתם מדינא) '?

קשיא.

אביי אמר: (אידי ואידי ביום מיתה, ולעולם אנינות לילה דרבנן, ודקתני בברייתא 'פסח אינו בא באנינות') - לא קשיא: כאן שמת קודם חצות (דרחמנא דחייה מהאי קרא דדרשינן 'כשהוא שלם הוא מביא, ולא כשהוא אונן'), כאן (ודקתני בפסחים 'טובל ואוכל פסחו', אלמא מייתי ליה אונן) - שמת לאחר חצות: קודם חצות דלא איחזי לפסח - חיילא עליה אנינות; אחר חצות, דאיחזי לפסח - לא חיילא עליה אנינות (דקדמה חובת שחיטת פסח לאנינות ותו לא דחיא ליה אנינות מלשלח קרבנו); (ומיהו על כרחך שמע מינה אנינות לילה דרבנן, דאי מדאורייתא היא - האי לא הוה אכיל: נהי דקדמה חובת שחיטה לאנינות, אבל חובת אכילה לא קדמה ליה, ואכילת פסחים לא מעכבא לאביי - אלא משום דאנינות לילה דרבנן, והם לא העמידו דבריהם במקום כרת: דדילמא ממנע ולא שחיט; אי נמי כיון דעל כרחך שחטיה - לאו אורח ארעא דנימרו ישחטנו על מנת ליפסל, הילכך אוכל פסחו - אבל לא שאר קדשים, אפילו ליל פסח, דהעמידו דבריהם במקום עשה; ומתניתין, דדייקין 'אי מזמנו ליה אכיל ביום קבורה' - כדאמר רב אסי לעיל: [דמת ב"ג וקברו ב"ד] - אפילו מדרבנן לא תפיס לילו).

ומנא תימרא דשני ליה (מדאורייתא) בין קודם חצות בין לאחר חצות?

דתניא [ספרא אמור פרשתא א משנה יב, בשני לשון]: (ויקרא כא, ג) [ולאחתו הבתולה הקרובה אליו אשר לא היתה לאיש] להיטמא - מצוה: לא רצה - מטמאין אותו על כרחו, ומעשה ביוסף הכהן שמתה אשתו בערב הפסח ולא רצה ליטמא, ונמנו אחיו הכהנים וטימאוהו בעל כרחו.

ורמינהי (רישא דברייתא בניר קא מיירי, דתני לה לקמן בשמעתין): 'ולאחותו' [במדבר ו, ג]: לאביו ולאמו לאחותו ולא יטמא להם במתם כי נזר אלקיו על ראשו] מה תלמוד לומר (בניר קא, וכיון דכתיב 'לאביו ולאמו' - כל שכן לאחותו!)?

הרי (שהיה נייר והוא כהן גדול) שהלך לשחוט את פסחו ולמול את בנו (והולך לשחוט את פסחו או למול את בנו; ולמול את בנו - דמילת זכריו מעכבתו מלאכול פסחו), ושמע שמת לו מת - יכול יטמא? אמרת 'לא יטמא' (אי משום נייר, אי משום כהן גדול, אי משום פסח - וכל שכן הכא, דאיתנהו לכולהו);

יכול כשם שלא יטמא לאחותו כך אין מטמא למת מצוה?

תלמוד לומר 'ולאחותו': לאחותו - הוא דאינו מטמא (אלמא אתיא חובה דפסח ואסרה ליה להיטמא, ומביא פסח אונן), אבל מטמא הוא למת מצוה; לאו שמע מינה כאן קודם חצות כאן לאחר חצות (וקסלקא דעתא דתרוייהו קתני אליבא דרבי עקיבא, דאמר

‘לה יטמא – מצוה’, והילכך לא מיתוקמא הך בתרייתא אלא בשמט לאחר חצות, דאתיא חובת פסח ודחיא למצות טומאה וקמייתא במת קודם חצות: דאפקעתיא אנינות מפסח) ? (מסקנא דמילתיה הוא דבעי לאתויי, מגו רומייתא ושינוי?)

ממא (דטעמא דקמייתא – משום דקדמה אנינות הוא דתוקמא לרבי שמעון, דאמר לעיל ‘אונן אין מביא פסח במת קודם חצות, וכרבי עקיבא) ? **דילמא לעולם אימא לך: אידי ואידי אחר חצות**, והא רבי ישמעאל והא רבי עקיבא, **דתניא: ‘לה יטמא – רשות, דכרי רבי ישמעאל; רבי עקיבא אומר: חובה’** (דילמא טעמא דרבי עקיבא – לאו משום קודם חצות הוא, והיכא דלא איטמי במת ואפילו מת קודם חצות בעי למעבד פסחו, דאנינות לא דחיא, והכא – משום דאיטמי הוא, ואפילו מת לאחר חצות נמי קאמר רבי עקיבא ‘יטמא’: משום דקסבר ‘לה יטמא’ – מצוה, ואין לה תשלומין, הילכך מטמאין ליה, וממילא אזל ליה כרת, דהוה ליה ‘טמא’, ופסח יש לו תשלומין: בשני; והך דקתני ‘לא יטמא’ – רבי ישמעאל היא, דאמר ‘רשות’; הילכך לא תדחייא מצות פסח בשביל רשות דטומאה; ולעולם – בין לרבי ישמעאל בין לרבי עקיבא – אונן שלא נטמא מביא פסחו, ואפילו מת קודם חצות, דטעם דהכא – לאו משום אנינות הוא) .

לא סלקא דעתא: דרישא דההיא (דנזיר) – רבי עקיבא קתני להו (דאומר ‘מצוה’, הילכך לא מיתרצי אלא משום טעמא דקודם חצות ואחר חצות: היכא דמת קודם חצות קדמה לה חובת טומאה לפסח וטמא, והוא הדין לאנינות: דהא קדמה! והיכא דמת לאחר חצות – קדמה חובת פסח ומפקע לחובת טומאה, והוא הדין לאנינות), דתניא: ‘רבי עקיבא אומר: (בנזיר כתיב (במדבר 1,1) כל ימי הזיר לה’ על נפש מת לא יבא וסמין ליה ‘לאביו ולאמו [לאחיו ולאחתו לא יטמא], וכוליה קרא יתירא הוא, דהא כתיב קרובים ורחוקים)

‘נפש’ – אלו הקרובים (לאו ממשמעותא היא, דתיקשה לך ‘אם כן למה נאמרו רחוקים’ – דאי לא כתיב תרתי קראי הוה מוקמין ליה ברחוקים, אבל השתא דאיכתיבא תרי קראי – **‘נפש’** – קרובים משמע: שהן כנפשו); **‘מת’ – אלו הרחוקים**;

[**‘לאביו’**] (מה תלמוד לומר? אם ללמד שלא יטמא לו – הרי פירש קרובים ורחוקים!) – **לאביו אינו מטמא, אבל מטמא הוא למת מצוה** (אלא בא לפרט את מי אסר: את הקרובים, אבל לא מת מצוה);

‘[ולאמו]’ (מה תלמוד לומר? אם לאסור – הרי למדנו! אם להתיר מת מצוה – הרי למדנו!) – **היה כהן והוא נזיר** (אלא לא הוצרך לנזיר לבדו, אלא ללמדך שאם היתה בו עוד קדושה אחרת, כגון שהיה כהן ונזיר), **לאמו – הוא דאינו מטמא, אבל מטמא הוא למת מצוה** (התירתי לך בו מת מצוה: ממייעוט ד‘לאמו’ דרשינן לאמו לא יטמא אבל מיטמא הוא למת מצוה, וכן כולם); **‘לאחיו’ – שאם היה כהן גדול והוא נזיר, לאחיו – הוא דאינו מטמא, אבל מטמא הוא למת מצוה**;

‘ולאחותו’ – מה תלמוד לומר? הרי שהלך לשחוט את פסחו (זה שהיה כהן גדול ונזיר, וניתוסף בו עוד דבר אחר המעכבו מליטמא: שהיה צריך לשחוט את פסחו) ולמול את בנו ושמע שמת לו מת, יכול יטמא? אמרת: ‘לא יטמא’; יכול כשם שאין מטמא לאחותו כך אינו מטמא למת מצוה? תלמוד לומר: ‘ולאחותו’ – לאחותו לא יטמא אבל, יטמא הוא למת מצוה (לאחותו פטירתי לך בו, אבל מיטמא הוא למת מצוה: דאם אינו ענין לנזיר לבדו – תנהו ענין למי שיש בו כל אלו) .

(זבחים ק, ב)

רבא (אמילתיה דרבי שמעון קאי, לשנויי דרבי שמעון אדרבי שמעון) **אמר: אידי ואידי אחר חצות, ולא קשיא: כאן קודם ששחטו וזרקו עליו (ואפילו מת לאחר חצות קודם ששחטו עליו אית ליה רבי שמעון לא יביא את פסחו, דרחמנא דחייה, כדדריש ואזיל: ‘שלמים קרבנו’ [ויקרא ג,א] – כל קרבנותיו לא יביא אלא כשהוא שלם), כאן (ודקתני ‘אונן טובל ואוכל פסחו לערב’ – כשמת) לאחר ששחטו וזרקו עליו .**

אמר ליה רב אדא בר מתנה לרבא: אחר ששחטו וזרקו את דמו – מה דהוה הוה (הרי נפטר, ואמאי דחייא אכילתו אנינות לילה דרבנן טפי משאר קדשים? בשלמא לאבבי, דמוקי לה בקודם ששחטו וזרקו עליו ובלאחר חצות חובת פסח חלה עליו להביא, ואי לא שרית ליה לאוכלו – לא מייתי, הילכך לא העמידו דבריהם; אלא לרבא – אמאי לא העמידו? הא כבר שחט וזרק) ? !
אמר ליה רבינא: אכילת פסחים מעכבא, מדרבה בר רב הונא (ולקמן מייתנין לה) .

אמר ליה (רבא לרבאדא): ציית מאי דקאמר לך רבך (רבינא; שמע לו, שיפה השיבך על שאילתך! ובמסכת שבועות כי האי סוגיא דרבה ורבינא ורב אדא בפרק ‘ידיעות הטומאה’ (דף יח.)) .
מאי ‘דרבה בר רב הונא’ ?

דתניא [דומה למסכת שמחות פ”ב מ”א]: **‘יום שמועה** (ששמע שמת לו מת ובשמועה קרובה שתוך שלשים עסקינן) **כיום קבורה למצות שבעה ושלישים** (מיום שמועה מתחיל למנות שבעה לרחיצה

ונעילת הסנדל, ושליש לגיהוץ), **ולאכילת פסחים** (הוי יום שמועה) **כיום ליקוט עצמות** (דקיימא לן בפסחים בפרק 'האשה' (דף צב): השומע על מתו והמלקט עצמות - טובל ואוכל בקדשים לערב; והיונן בה: 'מלקט עצמות - הזאה שלישי ושביעי בעי? ומשנינו: אימא 'שליקטו לו אחרים עצמות', דאמרינן במועד קטן (דף ח): 'המלקט עצמות אביו ואמו - הרי זה מתאבל עליהם כל היום'; ואשמועינן בפסחים דלערב מותר בקדשים, והכא אשמועינן: יום שמועה לענין אכילת פסחים - לא כיום קבורה הוא, דאילו יום קבורה - לא אכיל פסחו לערב, ואפילו מת באתמול: ב"ג, אלא כיום ליקוט עצמות הוי, ומותר בכל הקדשים; והא דנקט 'פסחים' - משום דיום קבורה נקט ליה, למימר דביום קבורה - אפילו פסח נמי לא): **אחד זה ואחד זה טובל ואוכל בקדשים לערב** (וכל שכן פסחו).

(אחד זה ואחד זה - על כרחך איום קבורה ויום ליקוט קאי, וקשיא רישא לסיפא, כדלקמן: דאי איום שמועה ויום ליקוט לא שייך למיתני 'אחד זה ואחד זה': דכיון דמינייהו סליק 'זה וזה' מיבעי ליה!)
הא - גופא קשיא: אמרת 'יום שמועה כיום קבורה למצות שבעה ושלישים, ולאכילת פסחים כיום ליקוט עצמות (משמע: ולא כיום קבורה) -
מכלל דיום קבורה אפילו לערב נמי לא אכיל (דאילו יום קבורה לא אכיל פסחו לערב), **והדר תני 'אחד זה ואחד זה טובל ואוכל בקדשים לערב'?!
אמר רב חסדא: תנאי היא** (דפליגי בליל יום קבורה שאינה יום מיתה: דאיכא למאן דאמר תפיס לילו מדרבנן, וסבר: אכילת פסחים לא מעכבא, הילכך אפילו פסח לא אכיל; ולקמן מייתי להו).
רבה בר רב הונא אמר: לא קשיא: כאן ששמע שמועה על מתו סמוך לשקיעת החמה, וכן (או) שליטו לו עצמות סמוך לשקיעת החמה, וכן (או) שמת לו מת וקברו (שקבר מתו ב"ד) **סמוך לשקיעת החמה** (סיפא, דקתני בכולהו 'אוכל קדשים', וכל שכן פסחו - כשבא עליו אחד מאלו לפני שקיעת החמה, דהוה ליה לערב 'ליל יום קבורה וליל יום שמועה וליל יום ליקוט עצמות', וסבר: יום קבורה לא תפיס לילו אפילו מדרבנן, וכל שכן יום שמועה וליקוט עצמות), **וכאן** (והא דתני רישא 'ולאכילת פסחים כיום ליקוט עצמות' - דאילו יום קבורה לא אכיל) -
(כשאירע לו אחד מאלו) לאחר שקיעת החמה (דהוה ליה לילה זה = יום קבורה עצמו, ולא 'ליל יום קבורה';

אף על גב דאף הוא מדרבנן - החמירו ביום קבורה עצמו יותר מיום שמועה וליקוט: לאוסרו בפסח; אבל ביום ליקוט - לא אסרוהו בפסח, אלא בשאר קדשים הצריכוהו להמתין לערב;
והכי קאמר: לאכילת פסחים הוי יום שמועה כיום ליקוט, ואוכל פסחו, ואפילו שמע או ליקט אחר שקיעה - דהוה ליה יום שמועה עצמו ויום ליקוט עצמות - אפילו הכי שרי, מה שאין כן ביום קבורה עצמו: דאילו מת לו מת ב"ג וקברו אותו עממים לאחר שקיעה ד"ד - אסור לאכול בפסח ואף על גב דחלה עליו שמחת הרגל, ואינו נוהג אבילות ברגל - ה"מ אבילות דמדרבנן היא, וכתוב 'ושמחת בחגך'; אבל אנינות לייסר בקדשים חלה עליו, ואחד זה ואחד זה, היכא דבאו עליו מבעוד יום - אוכל בקדשים לערב: דלילו לא תפיס; ומיהו ביום - אסור בשאר קדשים, אפילו ביום שמועה וליקוט עצמות - בר מפסח, כדמפרש טעמא ואזיל).
לאחר שקיעת החמה - מאי דהוה הוה (ומה לי פסח ומה לי שאר קדשים? הא אמרת 'קדשים אסור ביום ליקוט' לבו ביום, כדקתני 'לערב', ובפסח אמאי שרית ליה)?
אלא שמע מינה: אכילת פסחים מעכבא (לא העמידו דבריהם במקום כרת; ומיהו ביום קבורה העמידו דבריהם, משום דרובא קברי ביום מיתה, ואתי למישרי יום מיתה עצמו; ויש מקומות שהעמידו דבריהם במקום כרת, כדאמרינן בפסחים ב'האשה' (דף צב)).

רב אשי אמר: מאי 'אחד זה ואחד זה'? - **הכי קאמר: אחד יום שמועה ואחד יום ליקוט - טובל ואוכל בקדשים לערב.**
והא דרב אשי בדותא היא: מכדי עלה קאי, 'זה וזה' מיבעי ליה!
אלא שמע מינה: בדותא היא.

ומאי תנאי (דפליגי ביום קבורה למיתפס לילו מדרבנן, דקאמר רב חסדא לעיל 'תנאי היא')?
דתניא: 'עד מתי מתאונן עליו (ליאסר בקדשים)? - **כל היום;**
רבי אומר: כל זמן שלא נקבר (קא סלקא דעתא לקולא פליג, ואמר רבי דכל היום לא מיתסר: דמשקברו - הותר מיד).
במאי עסקינן? אילימא ביום מיתה (שקברו ביום שמת) - **מי איכא דלית ליה דיום מיתה דתפיס לילו מדרבנן** (הא בין לרבי שמעון בין לרבי, דפליגי עליה דרבי יהודה באנינות לילה דיום מיתה - מודו דמדברי סופרים מיהא אסור)? **ותו: 'רבי אומר כל זמן שלא נקבר' - הא קברו - אישתי ליה?** **ומי איכא דלית ליה** (עמוס ח"י, [והפכתי חגיגה] **לאבל וכל שיריכם לקינה והעליתי על כל מתנים שק ועל כל ראש קרחה ושמתיה כאבל יחיד** **ואחריתה כיום מר** (אחריתה של זונה כיום מר: שמתאבל ומימר על מתו, לפי שסופו למות עליה, ויתאבלו עליה; אלמא מרידות - יום שלם הוא [העיר מסורת הש"ס]: בכל המקומות שהביא הש"ס הן קרא: ברכות טז; מועד קטן כא. סוכה כה: - לא פירש רש"י כמו כאן, וגם לא נמצא בשום פסוק רק בעמוס פ"י, כדאיתא בתוספות ד"ה 'ואחריתה' [ושם כתבו: פסוק הוא בתרי עשר: 'ושמתיה לאבל יחיד ואחריתה כיום מר' - ולא כמו שפירש הקונטרס]))?
אמר רב ששת: איום קבורה (שמת אתמול וקברו היום) **קאי.**

(ואכתי לא אסיקנא מילתיה לתנאי דרב חסדא עד סיפא דתרצה רבי ירמיה) .
מתקיף רב יוסף: אלא הא דקתני 'השומע על ממו' - כמלקט עצמות:
טובל ואוכל בקדשים לערב' - מכלל דיום קבורה אפילו לערב נמי לא
אכיל; הא מני (בין לרבי בין לרבנן מותר!) ? אלא תריץ: עד מתי מתאוננין
עליו? כל אותו היום (של קבורה) ולילו; רבי אומר: כל זמן שלא
נקבר; [אבל נקבר] - בלא לילו (אבל קברו - אישתרי ליה בלילה; ומיהו ביום - ליכא למימר
דשרי ליה רבי, דאפילו יום דליקוט עצמות אסור כל היום, כדאמרת 'טובל ואוכל לערב') .
אמרוה קמיה דרבי ירמיה, אמר: גברא רבה כרב יוסף לימא הכי?
לימא דרבי לקולא? והתניא: 'עד מתי מתאוננין עליו? כל זמן שאינו
נקבר: אפילו מכאן ועד עשרה ימים - דברי רבי, וחכמים אומרים:
אין מתאוננין עליו אלא אותו היום בלבד' (אלמא רבי - לחומרא אמרה) ! אלא
תריץ הכי: 'עד מתי הוא מתאוננין עליו? - כל אותו היום, בלא
לילו; רבי אומר: כל זמן שלא נקבר תופס לילו עמו' (וכיון דליכא לפרושי
פלוגתא דרבנן לאכול בעודו מוטל לפניו, ועל כרחך בליל יום קבורה פליגי: דקאמר רבי אפילו קברו לסוף עשרה
ימים מתאוננין עליו ליל יום קבורה, וחכמים אומרים: אינו מתאוננין עליו ביום קבורה אלא יום עצמו, אבל לא לילו;
והיינו 'תנאי' דרב חסדא) .

אמרוה קמיה דרבא: מדקאמר רבי 'יום קבורה' (דאיהו גופיה דרבנן) תופס
לילו מדרבנן, מכלל דיום מיתה תופס לילו מדאורייתא (דקא סלקא דעתך: לא
עשו חכמים חיזוק לדבר שעיקרו מדבריהם יותר משעשתה תורה לדבריה) !
וסבר רבי אנינות לילה דאורייתא? והתניא: (ויקרא י"ט) [וידבר אהרן אל משה]
הן היום [הקריבו את חטאתם ואת עלתם לפני ה' ותקראנה אתי כאלה ואכלתי חטאת היום הייטב בעיני ה'] - אני
היום אסור, ולילה מותר (ה' משמע דאלו הקרבנות חלוקין משאר קרבנות שעליהן שמעת
לאוכלן באנינות לילה, מפני שכולנו אוננין, ואין כהן לאוכלן); ולדורות (אבל לדורות - שיש כהנים
לאוכלן) - בין ביום ובין בלילה אסור, דברי רבי יהודה; רבי אומר:
אנינות לילה אינה מדברי תורה אלא מדברי סופרים' !?
לעולם - דרבנן היא (אפילו אנינות לילה דיום מיתה, ואפילו הכי יום קבורה - דאיהו גופיה דרבנן
- לילו נמי לרבי אסור מדרבנן) ,

(זבחים קא, א)
וחכמים עשו חיזוק לדבריהם יותר משל תורה (יותר ממה שעשתה תורה לדבריה) .

תנו רבנן: (במנחות [בפרשת] 'שמיני' כתיב [ויקרא י"ב] 'קחו את המנחה [הנותרת מאשי ה' ואכלוה מצות אצל
המזבח כי קדש קדשים הוא] -) [ואכלתם אתה במקום קדוש כי חקך וחק בניך הוא מאשי ה'] כי כן צויתי (ויקרא י"ג), [הן
לא הובא את דמה אל הקדש פנימה אכול תאכלו אתה בקדש] כאשר צויתי (ויקרא י"ח), [שוק התרומה וחזה התנופה
על אשי החלבים יביאו להניף תנופה לפני ה' והיה לך ולבניך אתך לחק עולם] כאשר צוה ה' (ויקרא י"ט): כי כן
צויתי: באנינות (דנדב ואביהוא) יאכלוה; כאשר צויתי (בחטאת דראש חדש שנשרפה כתיב:
הן לא הובא את דמה וגו') : (כשאיירע להם אנינותם אמר להם שלא ימנעו מאכילת קדשים היום, ששמע מפי
הגבורה שחלוק אנינות היום בקדשים משאר ימים; וכשראה שנשרפה - אמר להם: 'אכול תאכלו אותה': היה להם
לאוכלה כאשר צויתי אתכם) בשעת מעשה; אמר להן: כאשר צוה ה' (באכילת חזה ושוק של צבור
שקרבו בו ביום נאמר): לא מאליי אני אומר (לאוכלם באנינות) .

ורמינהי: [ספרא שמיני פרשתא א פרק ב משנה ת, בשם רבי נחמיה]: 'מפני אנינות נשרפה, לכך
נאמר' [ותקראנה אותי] כאלה' ; (ומצינו שהודה לו משה, כדכתיב 'וייטב בעיניו' [פסוק כ]; ואם מפי
הגבורה שמע היתר אנינות לבו ביום - למה הודה) !?

אמר שמואל: לא קשיא: הא רבי יהודה, הא רבי נחמיה, דתניא [ספרא שמיני
פרשתא א פרק ב משנה ח]: 'מפני אנינות נשרפה' (שלא הותרה להם אנינות לבו ביום) לכך
נאמר 'כאלה' - דברי רבי נחמיה (ולית ליה לרבי נחמיה הך דרשא דבאנינות יאכלוה, אלא
הכי קאמר לו: 'כי כן צויתי': שאף מנחת צבור זו - שלא מצינו מנחה קריבה לצבור כיוצא בה - נאכלת ועל האנינות;
לא הוזכר למשה לדרוש קל וחומר ממעשר, וכשהזכירו אהרן - הודה לו); רבי יהודה ורבי שמעון
אומרים: מפני טומאה נשרפה (שנגעה בה טומאה בחטאת של שעיר ראש חדש שקרבה בו ביום
שהוקם המשכן: בראש חדש ניסן, והוא היה שמיני למלואים; ושלושה שעירים קרבו בו ביום: שעיר נחשון, ושעיר
ראש חדש, ושעיר שבא לשעה, כדכתיב [ויקרא ט"ג] קחו שעיר עזים לחטאת; ושל ראש חדש נשרפה, כדאמרין
לקמן), שאם אתה אומר 'מפני אנינות נשרפה' - היו לשלשתן שישרפה
(דשלושה שעירים קרבו להם, כדלקמן); דבר אחר: היו ראוי לאוכלן לערב (לרבי יהודה:
אף על גב דאמר אנינות לילה דאורייתא - מודה הוא דלאותו היום הותרה להן אנינות לילה; וכל שכן לרבי שמעון:

דאף לדורות אינו אלא מדברי סופרים; ולקמן מפרש טעם דרבי נחמיה; **דבר אחר: והלא פי נחם היה עמהן** (שלא היה אונן! ולקמן פריך: שפיר קאמרי ליה) '.

רבא אמר: אידי ואידי רבי נחמיה, ולא קשיא: כאן בקדשי שעה כאן בקדשי דורות (ואית ליה לרבי נחמיה דהותרה אנינות במנחה, דכתיב 'כי כן צויתי', ואפילו הכי בשעיר של ראש חודש הודה לדברי אהרן, ולא קשיא: מנחה - קדשי שעה היא, והוראת שעה היתה בה שתאכל לאוננין, אבל שעיר של ראש חודש - קדשי דורות הן, ומשה - כשקצף - טעה: כסבור: "כיון ששמעתי היתר אנינות במנחה - הוא הדין לחטאת" ואמר לו אהרן: שמא דוקא קדשי שעה שמעתי? - והודה לו) .

רבי נחמיה (דאמר 'מפני אנינות נשרפה') **היכי מתריץ להני קראי** (דאותה פרשה? מאי אמר משה, ומאי אהדריה לענין אנינות, ומה היה הקצפון? ומה היא הודאה) ? **ורבנן** (רבי יהודה ורבי שמעון) **היכי מתרצי להו להני קראי** (לענין טומאה) ?

רבי נחמיה מתריץ להו הכי: [ויקרא י"ז] מדוע לא אכלתם [את החטאת במקום הקדש כי קדש קדשים הוא ואתה נתן לכם לשאת את עון העדה לכפר עליהם לפני ה'] : **אמר לו משה לאהרן: שמא נכנס דמה לפני ולפנים** (מתשובתו אתה למד שכך אמר להם מתחילה: מדקאמר 'הן לא הובא' [אל הקדש] פנימה) ?

אמר לו (אהרן למשה) : **[ויקרא י"ז] הן לא הובא את דמה** [אל הקדש פנימה אכול תאכלו אתה בקדש כאשר צויתי];

שמא חוץ למחיצתה יצאת?

אמר לו: בקדש היתה;

ודלמא באנינות אקריבתוה ופסלתוה?

אמר לו: משה! וכי הם הקריבו (בתמיה: וכי בניי, שהם הדיוטים, שמשו היום) ? **אני הקרבתי** (והלא עלי הטלת כל העבודה, כדכתיב [ויקרא ט"ז] 'קרב אל המזבח ועשה וגו'', ואני כהן גדול אני, ומקריב אונן) !

ואמר ליה: הן לא הובא את דמה [אל הקדש פנימה], **ובקדש היתה - אכול תאכלו אותה** [בקדש] **כאשר צויתי** (במנחה) : **באנינות יאכלוה!**

אמר לו: [ויקרא י"ט] [וידבר אהרן אל משה הן היום הקריבו את חטאתם ואת עלתם לפני ה'] ותקראנה אותי כאלה ואכלתי חטאת היום הייטב בעיני ה': שמא לא שמעת אלא בקדשי שעה (כגון מנחה, שחובת שעה היתה, ואינה נוהגת לדורות) ? - **דאי בקדשי דורות - קל וחומר ממעשר** [שני] **הקל: ומה מעשר הקל אמרה תורה** (דברים כו"ד) **לא אכלתי באוני ממנו** [ולא בערתי ממנו בטמא ולא נתתי ממנו למת שמעתי בקול ה' אלקי עשיתי ככל אשר צויתני], **בקדשי דורות לא כל שכן!**

מיד (ויקרא י"ב) **וישמע משה וייטב בעיניו: הודה ולא בוש משה לומר 'לא שמעתי', אלא אמר "שמעתי ושכחתי".**

ורבי יהודה ורבי שמעון - היכי מתרצי להו?

הכי מתרצי להו: [ויקרא י"ז] מדוע לא אכלתם את החטאת במקום הקדש [כי קדש קדשים הוא ואתה נתן לכם לשאת את עון העדה לכפר עליהם לפני ה'] ? **שמא נכנס דמה לפני ולפנים?**

אמר לו: [ויקרא י"ז] הן לא הובא את דמה [אל הקדש פנימה אכול תאכלו אתה בקדש כאשר צויתי]; **שמא חוץ למחיצתה יצאת?**

אמר לו: הן בקודש היתה;

ודילמא באנינות אקריבתוה, ופסלתוה?

אמר לו: משה! הן הקריבוה דפסלה בהו אנינות? אני הקרבתי!

ודילמא אגב מרריכו (צעריכס) פשעתו בה ואיטמאי?

אמר לו: משה כך אני בעיניך, שאני מבזה קדשי שמים (להסיח דעתי מהם) ? **ותקראנה אותי כאלה - ואפילו אלה וכאלה** (אבלות אירעוני) - **אין אני מבזה**

קדשי שמים (והיינו דכתיב 'כאלה' ולא כתיב 'אלה') !

אמר לו: ואי הן?

לא הובא את דמה [אל הקדש פנימה] **ובקודש היתה!**

'אכול תאכלו אותה בקודש כאשר צויתי': באנינות יאכלוה.

אמר לו: שמא לא שמעת אלא בלילה, דאי ביום - קל וחומר ממעשר **הקל: ומה מעשר הקל אמרה תורה** (דברים כו"ד) **לא אכלתי באוני ממנו** [ולא בערתי ממנו

בטמא ולא נתתי ממנו למת שמעתי בקול ה' אלקי עשיתי ככל אשר צויתני], קודש חמור לא כל שכן! **מיד** (ויקרא י"ב) **וישמע משה**

(זבחים קא, ב)
ווייטבענינו: לא בוש משה לומר 'לא שמעתי' אלא "שמעתי ושכחתי".
איבעי להו לשהוייה ולמיכלא באורתא (שרצו להשהותה עד הלילה ולאוכלן כולן יחד)?
טומאה באונס (ונטמאת באונס) באתה.

בשלמא לרבנן (דאמרי: אחד קדשי שעה ואחד קדשי דורות - לילה הותר להן, ולא יום: עד הלילה היו רוצין להשהותה, היינו דכתיב [ויקרא יט] 'ואכלתי חטאת היום' אני אונן ואוכל היום חטאתי? שמא לא שמעתי אלא בלילה?) - היינו דכתיב 'היום'; אלא לרבי נחמיה (דאמר: מה שהותר להם - הותר אפילו ביום: כגון קדשי שעה, ומה שנאסר - נאסר אף בלילה) - מאי 'ואכלתי חטאת היום' (בלילה נמי - קדשי דורות הוה אסירי, דהאמר 'מפני אנינות נשרפה' ולא המתינו עד הערב ויאכלוה, אלמא קסבר אנינות לילה דאורייתא - והכי אמר לקמן)?

(מאי 'היום'? -) חובת היום (כלומר: קדשי דורות, שהן חובת היום של ראש חודש - אתה אומר לי לאכול אונן? והיינו 'חטאת היום': חטאת הקבוע ליום).

בשלמא לרבי נחמיה, היינו דכתיב 'הן היום' [הקריבן] (כלומר: קרבן זה - לחובת היום קרב, וקדשי דורות הוא, ואני אוכלן אונן - בתמיה? שמא לא שמעתי אלא בשל שעה?), אלא לרבנן (דאמרי: 'שמא לא שמעתי אלא בלילה' קאמר ליה) - מאי (היא דקאמר ליה) 'הן היום' [הקריבן]? הכי קאמר: הן הקריבו (אמרת דילמא באנינות אקריבתי? וכי הן - בני הדיוטות - היום הקריבו שום קרבן)? אני הקרבת (את הכל)!

אמר מר: היו לשלשתן שישרפו - מאי שלשתן?
דנניא: (ויקרא יט) ואת שעיר החטאת דרש דרש משה [והנה שרף ויקצף על אלעזר ועל איתמר בני אהרן הנותרם לאמר]; 'שעיר' - זו שעיר נחשון (שאותו היום היה ראשון להקרבת נשיאים, דנניא בסדר עולם: בכ"ג באדר התחילו המלואים, וכל שבועת הימים היה משה מעמיד המשכן ומקריב את קרבנותיו בכל בקר ובקר, ופרקו; ובשמיני העמידו ולא פירקו, והוא ראש חדש ניסן; ואותו היום נטל עשר עטרות וכו') ;
'חטאת' - זו חטאת שמיני (שבא חובה לשעה, דכתיב [ויקרא טז] 'קחו שעיר עזים לחטאת') ;
'דרש' - שעיר של ראש חודש.

יכול שלשתן נשרפו?
תלמוד לומר: 'והנה שורף': אחד נשרף, ולא שלשתן נשרפו.
'דרש דרש': שתי דרישות למה?
אמר להו: מפני מה חטאת זו נשרפה, ואלו מונחות (דרישה לנשרפות דרישה למונחות: קמה מונחות? להמתין לערב ולא נאכלו ביום).

ואיני יודע איזהו? (תנא דמתניתא הוא דקמהדר למילתיה):
כשהוא אומר (ויקרא י) [ויקרא יט] [מדוע לא אכלתם את החטאת במקום הקדש כי קדש קדשים הוא] ואותה נתן לכם לשאת את עון העדה [לכפר עליהם לפני ה'] - הוי אומר זה שעיר של ראש חודש (שמכפר על טומאת מקדש וקדשיו, כדאמר בשבועות (דף ב:)).

שפיר קאמרי ליה (לעיל קאי: דאמרן לרבי נחמיה: היה להן לשלשתן שישרפו)?
רבי נחמיה לטעמיה, דאמר: קדשי שעה לא פסלה בהו אנינות.

אמר מר: 'היה לו לאכלה לערב' - שפיר קאמרי ליה!?
קסבר אנינות לילה דאורייתא (ומהכא נ"ל דמ'ותקראנה אותי כאלה' יליף: מפני אנינות נשרפה, ומדלא אכלוה לערב - נפקא ליה אנינות לילה דאורייתא; ורבי יהודה - לדורות אית ליה אנינות לילה דאורייתא, אבל לאותו היום - הותרה, דדריש 'היום': אני היום אסור ולילה מותר כו') ;
'דבר אחר: והלא פינחס היה עמהן' - שפיר קאמרי ליה!?
סבר לה כרבי אלעזר, דאמר רבי אלעזר אמר רבי חנינא: לא נתכהן פינחס עד שהרגו לזמרי, דכתיב (במדבר כה) והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם [תחת אשר קנא לאלקיו וכפר על בני ישראל] ('תחת אשר קנא' - אלמא מכאן ואילך הוא).

רב אשי אמר: עד ששם שלום בין השבטים, (בימי יהושע: בשבט בני גד ובני ראובן שבנו את המזבח בעבר הירדן, ובקשו שאר שבטים לעלות עליהם לצבא, ושלוהו את פנחס לדבר עמהם) שנאמר (יהושע כב) וישמע פינחס הכהן ונשיאי העדה וראשי אלפי ישראל [אשר אתו את הדברים אשר דברו בני ראובן ובני גד ובני מנשה וייטב בעיניהם] (בכל מקום אתה מוצא פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן; אין כהונה כתובה אלא באלעזר, וכאן כתובה בפנחס).
ואידך נמי - והכתיב 'והיתה לו ולזרעו אחריו'?

כי כתיב ההוא (קרא התם) - בברכה (ב[בשרו]) הוא דכתיב (שלא תפסוק כהונה מזרעו, אבל עדיין לא נתכהן) .

ואידך נמי - הא כתיב 'וישמע פינחס הכהן' ?
ההוא - ליחס זרעו אחריו (מימי משה נתכהן; וכששם שלום - נתייחס ל'קרא' כהן' ולייחס זרעו במעלות כהונה, להיותם כהנים גדולים: שלא היו כהנים גדולים אלא מפנחס) .

אמר רב: משה רבינו כהן גדול וחולק בקדשי שמים היה שנאמר (ויקרא ח, כט) [ויקח משה את החזה ויניפהו תנופה לפני ה'] מאיל המלאים למשה היה למנה [כאשר צוה ה' את משה] ('למנה': לשון חלוקה בכהנים) .

מיתבי: 'והלא פינחס היה עמהן' - ואם איתא לימא 'והלא משה רבינו היה עמהן' ?

דילמא שאני משה: דטריד בשכינה (ולא היה עסוק באכילת קדשים, שהדבור טורדו להיות תמיד בהר מבקר ועד ערב), דאמר מר: משה בהשכמה עלה (להר) ובהשכמה ירד (בימי מתן תורה: כשהיה עולה ויורד לקדש את העם ולהשיב את דברי העם אל ה' - בפרק 'רבי עקיבא' במסכת שבת (דף טז); אלמא טרוד היה) .

מיתבי [נספרא אמור פרשתא ג פרק ג משנה ח]: (בבעל מוס כתיב להתירו בקדשים: (ויקרא כא, כב) לחם אלהיו מקדשי הקדשים ומן הקדשים יאכל; אם נאמרו קדשי קדשים למה נאמר קדשים קלים? ואם נאמרו קדשים קלים - למה נאמר קדשי קדשים? אילו לא נאמר קדשים קלים, הייתי אומר: קדשי קדשים - הוא דאוכל, שהרי הותרו לזר ולהן (קא סלקא דעתא 'הותרו לזה' - במשה קאמר: שאכל חזה ושוק של איל המילואים, וקדשי קדשים היה, כדכתיב ביה [ויקרא ח, לא] 'בשלו את הבשר פתח אהל מועד ושם תאכלו אותו', ולא נאכל אלא ליום ולילה דכתיב [שמות כט, לד] 'ואם יותר [מבשר המילואים... ושרפת את הנותר באש]; קדשים קלים לא יאכל! ואילו לא נאמרו 'קדשי קדשים' הייתי אומר: בקדשים קלים יהא אוכל, שהן קלים; בקדשי קדשים לא יהא אוכל (בחזה ושוק של שלמי יחיד לא יחלוק עם אחיו: שלא מצינו זר ופסול חולק בהן) ! לכך נאמרו קדשי קדשים ולכך נאמר קדשים קלים'; קתני מיהא 'שהרי הותרו לזר ולהן' - לאו משה (דהא לאו אשכחן זר אוכל בקדשים אלא במילואים) ?

אמר רב ששת: לא! בבמה (קאמר), (דהותרו) לזר, וכדברי האומר (בפרק אחרון (דף קיג.)) 'יש מנחה בבמה (קטנה)' (ומנחה - קדשי קדשים היא, ואוכלין שיריה הזרים שהיו עובדים בבמה קטנה, שהזר עובד שם כדאמר בפרק בתרא; אבל קדשים קלים - לא יאכל בחזה ושוק של כהנים, שהרי לא הותרו לזר: דלא אשכחן זר חולק במורם משלמי יחיד: דאילו במקדש - נאכל לכהנים, ובבמה קטנה - לא היה חזה ושוק, כדתניא בפרק בתרא: 'חזה ושוק בבמה גדולה ואין חזה ושוק בבמה קטנה'; והאי דבעי למינקט כדברי האומר 'יש מנחה בבמה' - דאי אין מנחה בבמה ואין לך עוד קדשי קדשים נאכלין בבמה: דאילו חטאת ואשם בבמה לא קרבי, דתנן במגילה (דף ט: 'כל שאין נידר ונידב - אין קרב בבמה; אין לך נדר ונדבה בקדשי קדשים אלא עולה ומנחה) .

מיתבי: 'מרים - מי הסגירה? אם תאמר משה הסגירה - משה זר הוא ,

(זבחים קב, א)

ואין זר רואה את הנגעים (דכתיב (ויקרא יג, ב) 'והובא אל אהרן [הכהן או אל אחד מבניו הכהנים]'; ואם תאמר אהרן הסגירה - אהרן קרוב הוא, ואין קרוב רואה את הנגעים (כדתניא בסנהדרין (דף לד:): 'כל ריב וכל נגע' [דברים כא, ה]: מה ריבים שלא בקרובים - אף נגעים שלא בקרובים) ! אלא כבוד גדול חלק לה הקב"ה למרים אותה שעה: אני כהן, ואני מסגירה, אני חולטה, ואני פוטר; קתני מיהת 'משה זר ואין זר רואה את הנגעים' !

אמר רב נחמן בר יצחק: שאני מראות נגעים, ד'אהרן ובניו' כתובין בפרשה .

מיתבי (ביום שהוקם המשכן קאי, בסדר עולם): 'חמש שמחות היתה אלישבע יתירה על בנות ישראל: יבמה מלך, אישה כהן גדול, בנה (אלעזר) סגן, בן בנה (פנחס) משוח מלחמה (כדאשכחן במדן [במדרש לא, ט]: 'אותם ואת פנחס בן אלעזר הכהן לצבא' והוא המדבר אל העם: 'שמע ישראל אתם קרבים היום למלחמה על אויביכם' [דברים כג, ג]), ואחיה (נחשון) נשיא שבט - ואכילה על שני בניה' קתני מיהת 'יבמה מלך': מלך - אין, כהן גדול לא! אימא: אף מלך .

כתנאי (אם משה כהן היה) :

(שמות ט, ט) **ויחר אף ה' במשה** [ויאמר הלא אחרך הלוי ידעתי כי דבר ידבר הוא וגם הנה הוא יצא לקראתך וראך ושמח בלבן]: **רבי יהושע בן קרחה אומר: כל 'חרון אף' שבתורה נאמר בו רושם** (סימן מה של חרון היה שם: פעמים הכאה, פעמים נזיפה, פעמים קללה וגידוף, כגון (שמואל א כ, ל) ויחר אף שאול כתיב בתריה בן נעות המרדות; ויחר אף אליהוא (איוב לב, ב) - לא רבים יחכמו (שם, פסוק ט); ויחר אף יעקב ברחל - התחת אלהים (בראשית ל, ב), לשון נזיפה הוא), **וזה לא נאמר בו רושם;**

רבי שמעון בן יוחי אומר: אף זה נאמר בו רושם, שנאמר 'הלא אחרך אחיך הלוי' (שהיה ראוי להיות לוי - ידעתי כי דבר ידבר הוא - ומשם זכה לכהונה) - והלא כהן הוא! הכי קאמר: אני אמרתי אתה כהן והוא לוי, עכשיו - הוא כהן ואתה לוי;

וחכמים אומרים: לא נתכהן משה אלא שבעת ימי המלוואים בלבד;
ויש אומרים: (ולא פסקו לו כהונה מעולם); לא פסקה כהונה אלא מזרעו של משה (אבל הוא - כל ימיו כהן היה; ורב - דאמר כ"ש אומרים), שנאמר (דברי הימים א כג, יד) ומשה איש האלהים בנוי יקראו על שבט הלוי (אבל הוא - כהן), ואומר (תהלים צט, ו) משה ואהרן בכהנו ושמואל בקוראי שמו [קראים אל ה' והוא יענם];

מאי 'ואומר'?

וכי תימא לדורות הוא דכתיב (לאחר זמן נכתב: כשהיו מייחסים את הכהונה ואת הלוייה, ולהכי נקט 'בנוי יקראו': דלא הוה ליה למימר 'משה יקרא על שבט הלוי', שהרי לא היה קיים, ואין לו לומר אלא על המתייחסים) - ואומר 'משה ואהרן בכהנו'.

וכל חרון אף שבתורה נאמר בו רושם? והכתיב (שמות יא, ח) [וירדו כל עבדיך אלה אלי והשתחויו לי לאמר צא אתה וכל העם אשר ברגליך ואחרי כן אצא] ויצא מעם פרעה בחרי אף - ולא אמר ליה ולא מידי!
אמר ריש לקיש: סטרו (הכהו על לחיו) ויצא.

ומי אמר ריש לקיש הכי? והכתיב: (שמות ט, ט) [לך אל פרעה בבקר הנה יצא המימה] ונצבת לקראתו על שפת היאור [והמטה אשר נהפך לנחש תקח בידך], ואמר ריש לקיש: מלך הוא, והסביר לו פנים (והיינו 'נצבת לקראתו': לפי גדולתו הכון לקראתו); ורבי יוחנן אמר: רשע הוא, והעניז פניו בו (היינו 'נצבת לקראתו': למלחמה ולדבר עזות)! איפוך.

אמר רבי ינאי: לעולם תהא אימת מלכות עליך, דכתיב (שמות יא, ח) [וירדו כל עבדיך אלה אלי] [והשתחויו לי לאמר צא אתה וכל העם אשר ברגליך ואחרי כן אצא ויצא מעם פרעה בחרי אף] ואילו לדידיה לא קאמר ליה ('וירדת אלי והשתחוית לי לאמר וגו', ואע"ג דמסקנא הכי הוה, דכתיב (שמות יב, לא) ויקרא למשה ולאהרן לילה ויאמר קומו [צאו מתוך עמי גם אתם גם בני ישראל ולכו עבדו את ה' כדברכם])!

רבי יוחנן אמר: מהכא: (מלכים א יח, מו) ויד ה' היתה אל אליהו וישנס מתניו וירץ לפני אחאב [עד באכה יזרעאלה] (אחאב רוכב, והוא רץ לפניו, שהיה אחאב יחידי ולא אורח ארעא).

אמר עולא: בקש משה מלכות ולא נתנו לו, דכתיב (שמות ג, ה) [ויאמר] אל תקרב הלום [של נעליך מעל רגליך כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש הוא], ואין 'הלום' אלא מלכות, שנאמר (דוד אמרה) (שמואל ב יז, יח) [ויבא המלך דוד וישב לפני ה' ויאמר] מי אנכי ה' אלהים ומי ביתי כי הבאתני עד הלום.

מתיב רבא: 'רבי ישמעאל אומר: יבמה מלך' [נתנו לו להיות מלך]? אמר רבה בר עולא: 'לו ולזרעו' קאמר.

וכל היכא דכתיב 'הלום' - לדורות הוא? והא גבי שאול, דכתיב (שמואל א י, כב) [וישאלו עוד בה'] הבא עוד הלום איש [ויאמר ה' הנה הוא נחבא אל הכלים]: הוא - אין, זרעו - לא!?

\איבעית אימא: הא הוה איש בשת, ואיבעית אימא: שאני שאול דאפילו בגויה לא קאים (ומיהו 'הלום' - מלכות עולמית הוא, וכשפסקו לו לשאול - מלכות עולמית פסקו לו, אבל הוא גרם לעצמו שתנטל הימנו).

כדרכי אלעזר אמר רבי חנינא: בשעה שפוסקים גדולה לאדם - פוסקים לו ולזרעו עד סוף כל הדורות, שנאמר (איוב לז,ז): לא יגרע מצדיק עינו ואת מלכים לכסא [וישיבם לנצח ויגבהו], ואם הגיס דעתו ('ויגבהו') - הקב"ה משפילו, שנאמר (איוב לו,ח): ואם אסורים בזקים (גבהות לבם גורם להם להיות אסורים בזקים) ילכדון בחבלי עוני.

בעלי מומין, בין בעלי מומין [עוברין, בין בעלי מומין קבועין - חולקין ואוכלין, אבל לא מקריבין]: מנא הני מילי?

דתנו רבנן [ספרא צו פרשתא ב פרק ג משנה ה]: (ויקרא ו,יא) 'כל זכר' (כל זכר קמא, במנחה כתיב, ב'צו את אהרן' [ויקרא ו,יא]: כל זכר בבני אהרן יאכלנה חק עולם לדורותיכם מאשי ה' כל אשר יגע בהם יקדש]; 'כל זכר' תניינא בחטאת כתיב [ויקרא ו,כב]: כל זכר בכהנים יאכל אתה קדש קדשים הוא], והשלישי באשם [ויקרא ז,ו]: כל זכר בכהנים יאכלנו במקום קדוש יאכל קדש קדשים הוא]; וברייתות הללו בתורת כהנים, במדרש המקראות) - לרבות בעלי מומין'; למאי? אי לאכילה (להתירו לאכול מחלק חביריו אם יזמנוהו עמהם, אבל הוא לא יחלוק) - הרי כבר נאמר (ויקרא כא,כב) לחם אלהיו מקדשי הקדשים [ומן הקדשים] יאכל! אלא לחלוקה (ליטול חלק כאחד הכשרים).

תניא אידך: 'כל זכר' - לרבות בעלי מומין' - למאי? אי לאכילה - הרי כבר אמור; אי לחלוקה - הרי כבר אמור! שיכול אין לי אלא תם ונעשה בעל מום, בעל מום מעיקרו מניין? תלמוד לומר: 'כל זכר'; תניא אידך: 'כל זכר' - לרבות בעל מום' - למאי? אי לאכילה - הרי כבר אמור; ואי לחלוקה - הרי כבר אמור; ואי לבעל מום מעיקרו - הרי כבר אמור! שיכול אין לי אלא בעל מום קבוע, בעל מום עובר מניין? תלמוד לומר: 'כל זכר'.

כלפי לייא (בעל מום עובר משמע להתירו טפי מבעל מום קבוע)!

אמר רב ששת: איפוך.

רב אשי אמר: לעולם לא תיפוך, ואיצטריך (קרא למידרשיה הכי): סלקא דעתך אמינא (מהו דתימא קרא קמא קבוע הוא דאכשר רחמנא, דחס עליה משום דלית ליה היתירא למחר וליומא אחרינא, אבל עובר - דאית ליה היתירא למחרת) -

(זבחים קב, ב)

כי טמא: מה טמא: כמה דלא טהור לא אכיל - אף האי נמי: כמה דלא מתקן לא אכיל? - קא משמע לן [שגם בעל מום עובר אוכל].

כל שאינו ראוי [לעבודה - אינו חולק בבשר, וכל שאין לו בבשר - אין לו בעור]:

ולא? והרי בעל מום, דלא ראוי לעבודה וחולק? ותו: הא ראוי לעבודה חולק? הרי טמא בקרבנות ציבור, דראוי לעבודה - ואינו חולק (אמרן לעיל בריש פירקין (דף צט): דאין חולק)!

ראוי לאכילה קאמר.

והרי קטן, דראוי לאכילה ואינו חולק? (קטן אינו חולק, דכתיב 'איש כאחיו' [ויקרא ז,י - במנחה], ודרשינן ליה במנחות (דף עג.) ובקדושין (דף נג.): 'איש חולק - אפילו בעל מום, ואין קטן חולק - אפילו תם'). הא ('ראוי לאכילה חולק' דדייקת) - לא קתני (דתיקשי לך קטן: לא תדוק מיניה הכי, דהיא גופה איצטריך לאשמועינן דכל שאינו ראוי אינו חולק, ולא דיוקא תני).

השתא דאתית להכי - לעולם כדקאמר מעיקרא (ראוי לעבודה): אי משום טמא (הא 'ראוי לעבודה חולק' דקא דייקת, וקשיא לך עלה טמא בקרבנות ציבור) - טמא לא קתני (לא קתני לה מתניתין, ואת לא תיתי מדיוקא, דלאשמועינן היא גופה אתאי מתניתין, ולא דלדיוקא דילה), ואי משום בעל מום - רחמנא רבייה.

אפילו טמא בשעת זריקת דמים וטהור בשעת הקטר חלבים אינו חולק:

הא טהור בשעת זריקת דמים וטמא בשעת הקטר חלבים - חולק;

מתניתין - דלא כאבא שאול, דתניא: 'אבא שאול אומר: לעולם אינו

אוכל עד שיהא טהור משעת זריקה עד שעת הקטר חלבים, דאמר קרא (ויקרא

ז,ג) **המקריב את דם השלמים ואת החלב** [מבני אהרן לו תהיה שוק הימין למנה]: **דאפילו הקטר חלבים נמי בעי** (שיהא ראוי להקטיר; ותנא קמא סבר 'לו תהיה שוק הימין למנה' - אהמקריב דם השלמים קאי, כדאשכחן קרא אחרינא: **לכהן הזורק את דם השלמים לו יהיה** (ויקרא ז,יז), ולא כתיב 'מקטיר חלבים'; והכא דכתיב **'את החלב'** - לא לראוי אתא, אלא למודה בעבודות, כדדריש ליה בשחיטת חולין (דף קלב:); 'רבי שמעון אומר: כל כהן שאינו מודה בעבודה - אינו חולק בכהונה, שנאמר 'המקריב את דם השלמים': אין לי אלא זריקה, מנין לרבות הקטר חלבים? - תלמוד לומר: **'ואת החלב'**; מנין לרבות שאר כל עבודות? - תלמוד לומר: **'מבני אהרן'**: עבודה המסורה לבני אהרן - כל כהן שאינו מודה בה אינו חולק בכהונה).

בעי רב אשי (אליבא דאבא שאול): **נטמא בינתיים - מהו? בשעת זריקה ובשעת הקטרה בעינן, והאיכא? או דלמא עד שיהא טהור משעת זריקה ועד שעת הקטר חלבים?**
תיקו.

אמר רבא: האי דינא - מרבי אלעזר ברבי שמעון גמירנא, דאמר 'בבית הכסא דנתה (יכול אתה לדון): בא טבול יום ואמר (לחבירו טהור של בית אב שלו): "תן לי ממנחה (בחלק מן המנחה של ישראל) ואוכל (לערב)"?
אמר לו (טהור לטבול יום, כלומר "כן" יש לו להשיבו): ומה אם במקום שיפה כחך: בחטאתך (דכהן המחוייב חטאת - מביאו ומקריב אפילו במשמר שאינו שלו, ועבודתה ועורה שלו - בפרק 'הגזול' בבבא קמא (דף קט:); מנין לכהן שבא ומקריב קרבנותיו בכל עת ובכל שעה שירצה? - תלמוד לומר: 'ובא בכל אות נפשו ושרת' (דברים יח-יז); ומנין שעבודתה ועורה שלו? - תלמוד לומר (במדבר ה,י): 'ואיש את קדשיו לו יהיו) דחיתין מחטאת ישראל (דטבול יום אינו חולק בה, דכתיב (ויקרא ו,יט) הכהן המחטא אותה יאכלנה, ואוקימנא לעיל (דף צט.) 'יחלקנה'), מקום שהורע כחך: במנחתך (שאם התנדבת מנחה והקרבת אפילו אתה טהור- אי אתה אוכלה, כדכתיב (ויקרא ו,ט) 'כל מנחת כהן כליל [תהיה לא תאכל]) - אינו דין שאדיחך (כל זמן שאתה טבול יום ואינך ראוי להקריב) ממנחת ישראל!
[ישיב הכהן טבול היום:]: **ומה אם דחיתני מחטאת ישראל, שכשם שיפה כחי כך יפה כחך (בחטאתך) - תדחני ממנחה, שכשם שהורע כחי כך הורע כחך?!** **הרי הוא אומר (ויקרא ז,ט) [וכל מנחה אשר תאפה בתנור וכל נעשה במרחשת ועל מחבת] לכהן המקריב אותה לו תהיה (במנחה כתיב): בא הקרב ואכול; תן לי מחטאת ישראל ואוכל!**

אמר ליה (טהור קמהדר ליה לטבול יום הכי, שלא יחלוק עמו): ומה במקום שהורע כחי במנחתי (במנחתי כך הורע כחך במנחתך) - דחיתין ממנחת ישראל, מקום שיפה כחי - בחטאתי - אינו דין שאדיחך מחטאת ישראל?
אמר ליה: ומה אם דחיתני ממנחת ישראל, שכשם שהורע כחך כך הורע כחי - תדחני מחטאת ישראל, שכשם שיפה כחך כך יפה כחי? הרי הוא אומר (ויקרא ו,יט) הכהן המחטא אותה יאכלנה [במקום קדש תאכל בחצר אהל מועד] - בא, חטא ואכול!

אמר ליה: תן לי מחזה ושוק (חלק כמור) ואוכל (לערב)!
אמר ליה: ומה במקום שיפה כחך - בחטאתך - דחיתין [מחטאת ישראל], מקום שהורע כחך - בשלמים, שאין לך בהן אלא חזה ושוק - אינו דין שאדיחך?!
מה אם דחיתני מחטאת, שכן הורע כחי אצל נשיי ועבדיי (אף כשאני טהור: שאינו ראוי להאכילה להם) - תדחני מחזה ושוק שכן יפה כחי אצל נשיי ועבדיי!

הרי הוא אומר (ויקרא ז,יז) [והקריב ממנו אחד מכל קרבן תרומה לה'] לכהן הזורק את דם השלמים לו יהיה: בא, זרוק ואכול!
יצא טבול יום (בפחי נפש), קוליו וחמוריו על ראשו (שהיה דורש להנאתו ואומר למה דחיתני כו'), אונן מימינו, מחוסר כפרה משמאלו (שאף הם נדחים מן המקראות הללו שאינן ראויין לעבודה).

פריך רב אחאי לימא ליה (וליתי רבי אלעזר ברבי שמעון בהאי דינא): תן לי בכור ואוכל (לערב)?!
משום דאמר ליה (טהור): ומה במקום שהורע כחי בחטאת אצל נשיי ועבדיי, דחיתין מחטאת ישראל, מקום שיפה כחי בכור - דכוליה דילי היא - אינו דין שאדחך ממנו?

ומה אם דחיתני מחטאת: שכשם שהורע כחך כך הורע כחי - תדיחני מבכור, שכשם שיפה כחך כך יפה כחי!!
הרי הוא אומר (במדבר יח,יז) [אך בכור שור או בכור כשב או בכור עז לא תפדה קדש הם] את דמם תזרוק על המזבח ואת חלבם תקטיר [אשה לריח ניחח לה] [פסוק יח]: ובשרם יהיה לך [כחזה התנופה וכשוק הימין לך יהיה] (בבכור כתיב): בא, זרוק, ואכול! (ואע"ג דאין בכור נאכל במחלוקת: שאינו ניתן לאנשי משמר, אלא לכל כהן שירצה, כתרומה וכפדיון הבכור - מיהו תיפוק לן מינה דלא יתנו בכור אלא למי שראוי לעבודה באותה שעה).
ואידך פריך: מי כתיב 'ובשרם לכהן הזרוק'? 'ובשרם יהיה לך' כתיב: אפילו לכהן אחר.
והיכי עביד הכי (רבי אלעזר ברבי שמעון דאמר האי דינא בבית הכסא)? והאמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן: בכל מקום מותר להרהר חוץ ממרחץ ומבית הכסא?
לאונסו (שהיתה שמועתו שגורה בפיו ומהרהר בה על כרחו ודוגמתו שמעתי בקדושין (דף לג.)) שאני.

(זבחים קג, א)

משנה:

כל שלא זכה המזבח בבשרה (כגון שאירע בה פסול קודם זריקה, דלא היתה לה שעת היתר למזבח) - לא זכו כהנים בעורה, שנאמר (ויקרא ז,ח) [והכהן המקריב את] עולת איש [עור העלה אשר הקריב לכהן לו יהיה]: עולה שעלתה לאיש; עולה שנשחטה שלא לשמה - אף על פי שלא עלתה לבעלים - עורה לכהנים (מקראי איתרבאי, בברייתא בגמרא); אחד עולת האיש ואחד עולת האשה - עורותיהן לכהנים (דאיתרבאי נמי מקרא);

עורות קדשים קלים - לבעלים;

עורות קדשי קדשים (חטאות ואשמות) - לכהנים (כדמפרש טעמא ואזיל): קל וחומר: ומה אם עולה שלא זכו בבשרה זכו בעורה, קדשי קדשים שזכו בבשרה - אינו דין שיזכו בעורה? אין מזבח יוכיח (כלומר: ואין לך לומר מזבח יוכיח: שזכה בבשר העולה ולא זכה בעורה, ואף אתה אל תתמה בקדשי קדשים שאף על פי שזכו כהנים בבשרן לא יזכו בעורן; אין זו הוכחה): שאין לו (למזבח) עור בכל מקום (אבל לכהנים - מצינו שזכו בעור העולה, וקל וחומר שיזכו בעורות קדשי קדשים).

גמרא:

תנו רבנן [ספרא צו פרשתא ד פרק ט משנה א]: 'עולת איש' [ויקרא ז,ח] והכהן המקריב את עלת איש עור העלה אשר הקריב לכהן לו יהיה] - פרט לעולת הקדש (לקמיה מפרש לה), דכרי רבי יהודה; רבי יוסי כרבי יהודה אומר: פרט לעולת גרים (לקמיה פריך: אטו גר - לאו איש הוא)'.
מאי 'פרט לעולת הקדש'?

אמר רבי חייא בר יוסף: פרט לעולה הבאה מן המותרות (אשמות של רעייה, כגון תמורת אשם, ואשם שמתו בעליו, ושכיפרו בעליו באחר - דקיימא לן 'ירעו וימכרו ויפלו דמיהן לנדבה' - והוא עולת קיץ המזבח, דלאו 'עולת איש' הוא, אלא נדבת צבור היא, ונסכיה משל צבור, ואין בעליו סומך עליה ואינו שוחטה, כדתנן בתמורה (פ"ג מ"ג, דף כ:)).

הניחא למאן דאמר (פולוגתא דרבי אלעזר ורבנן היא בתמורה (שם)): מותרות - לנדבת ציבור אזלי (לקיץ המזבח), אלא למאן דאמר: מותרות לנדבת יחיד אזלי (בעליו של אשם שניתותר - הוא עצמו מביא עולה בדמיו, והוא סומך עליה, ושוחטה, ונסכיה קריבין משלו) - מאי איכא למימר?

כדאמר רבא (יומא דף לד.) גבי 'וערך עליה העולה' דילפינן מינה 'מנין שלא יהא דבר קודם לתמיד של שחר? תלמוד לומר: 'וערך עליה העולה וגו'; ואמרינן: מאי תלמודא? ואמר רבא: 'העולה - עולה ראשונה' ('העולה' משמע העולה [נה] ראשונה האמורה בסדר קרבנות היום), הכא נמי: ' (עור)ה עולה' (כתיב) - (ה) עולה ראשונה (שהופרשה מתחילה לשם עולה, ולא הבאה ממותר אשם וממותר חטאת; ולקמיה פריך: והא קיימא לן 'עורה לכהנים' ממדרש יהודיע הכהן?).

רבי אייבו אמר רבי ינאי: פרט למתפיש עולה (עולתו) לבדק הבית (שאין עורה לכהנים); לא מיבעיא למאן דאמר קדשי בדק הבית תפסי מדאורייתא (בפרק בתרא דתמורה (דף לב:), דקאמר עולא: 'המתפיש עולה לבדק הבית - אין בה אלא עיכוב גיזברים בלבד' ומותבינן לעולא: 'המתפיש עולה לבדק הבית - אסור לשוחטה עד שתפדה! ומשני עולא: האי דמצריך ליה פדיה -

מדברנו; מכלל מאן דמותיב בעי למימר דאורייתא! ולענין עורה לא מיבעיא למאן דאמר מדאורייתא תפסה בה קדושת בדק הבית, דאין עורה לכהנים אם שחטה עד שלא נפדית: דלאו 'עולת איש' הוא, אלא עולת הקדש, , אלא אפילו למאן דאמר (מדברנו בעלמא), (אבל מדאורייתא) לא תפסי - הני מילי (דמדאורייתא לא) בשר (דשל מזבח הוא, ואין קדושה חלה עליו שאינו שלו על פי), אבל עור (דלאו ממון מזבח הוא, וכהנים אכתי לא זכו ביה) - תפיס;

וכן אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוא: פרט לעולה הבאה מן המותרות. אמר ליה רב המנונא לרב נחמן: כמאן? כרבי יהודה? (לקמן מייית לה, דאמר 'אין עורה לכהנים'); הא הדר ביה, דתניא (דקאמרי ליה 'אם כן בטלת מדרשו של יהודע הכהן ולא אהדר להו מיד): ' (בי"ג שופרות שהיו במקדש קמייירי [שקלים פ"ו מ"ה], דכתוב עליהן 'תקלין חדתי' ו'תקלין עתיקין' קייני' וגזלי עולה' 'עצים' ו'לבונה' ו'זהב לכפרת', וששה לנדבה, ומפרש מאי ניהו ששה לנדבה: ששה לנדבה לעולה הבאה מן המותרות שלא יהו כהנים זכאין בעורה - דכרי רבי יהודה; אמר לו רבי נחמיה: - ואמרי לה רבי שמעון - אם כן ביטלת מדרשו של יהודע הכהן, דתנן [שקלים פ"ו מ"ו]: 'זה מדרש דרש יהודע הכהן: (ויקרא ה"ט) 'אשם הוא אשם אשם לה' (אי אפשר 'אשם לה' שכבר נאמר אשם לכהן: [ויקרא ז, יז]; [כחטאת כאשם תורה אחת להם הכהן אשר יכפר בו לו יהיה] הא כיצד? כל דבר הבא ממותר חטאת, כגון: מפרש מעות לחטאתו וניתות מהן, וממותר אשמות, כגון: הנך דאזלי לראייה, דקיימא לן (תמורה דף יח.) 'כל שבחטאת מתה באשם רועה'! כל שבא משום חטאת ומשום אשם - ילקח בו עולות: הבשר לשם, עורה לכהנים (נמצאו שני כתובים מקוריימן: 'אשם לה' = בשר לעולה, ו'אשם לכהן' = העור; והיינו דכתיב כסף אשם וכסף חטאות לא יובא בית ה' לכהנים יהיו [מלכים ב יב, יז]) ? !

אמר ליה: אלא מר - במאי מוקים לה (להא דתני לעיל 'פרט לעולת הקדש')?

אמר ליה: מוקמינא ליה במקדיש נכסיו, וכדרכי יהושע (דאמר 'זכרים עצמן יקרב עולות'; והך 'עולת הקדש היא', וכדמסיים ואזיל; דכי אמר רבי יהושע דחיל שם מזבח עליהו מעיקרא - אמאי דחזי למזבח קאמר, אבל בעור - מודה דחיל עלה קדושת בדק הבית), דתנן [שקלים פ"ד מ"ז]: 'המקדיש נכסיו (לבדק הבית) והיו כהן בהמות הראויות לגבי מזבח (תמימים) זכרים ונקבות: רבי אליעזר אומר: זכרים ימכרו לצורכי עולות; נקבות ימכרו לצורכי זבחי שלמים, ודמיהן יפלו עם שאר נכסים לבדק הבית (דקיימא לן בתמורה (דף לג.): 'המתפס תמימים לבדק הבית, כשהן נפדין - אינן נפדין אלא למזבח: שכל הראוי למזבח אינו יוצא מידי מזבח לעולם'); רבי יהושע אומר: זכרים עצמם יקרבו עולות (לשם אותו האיש; דקסבר: אדם חולק הקדישו, ואף על גב דמקדיש סתמא - דעתיא הוה להקריב למזבח הראוי לו), ונקבות ימכרו לצורכי שלמים ויביא בדמיהן עולות (אבל הן עצמן - לא יקרבו שלמים עד שימכרו: דכיון דמקדיש סתמא - הכל הקדיש: הראוי למזבח דומיא דבדק הבית, שכולו קדוש; הלכך לדמי עולה אקדשינהו; ובהך עולה דרבי יהושע 'זכרים הקריבים עולות' קאמר רבי יהודה לעיל 'פרט לעולת הקדש') ושאר נכסים יפלו לבדק הבית'; ואפילו לרבי יהושע, דאמר 'אדם חולק הקדישו' - הני מילי בשר, אבל עור תפיס (כלומר: ואף על גב דאמר רבי יהושע 'אדם חולק הקדישו: הראוי למזבח - למזבח, ושאינו ראוי למזבח - יהא לבדק הבית': לא שיהו כשאר קדשי מזבח שעורותיהן לכהנים, דמודה הוא שהעור נתפס לבדק הבית כשאר נכסים שלו) !

רבי יוסי ברבי יהודה אומר פרט לעולת גרים:

אמר ליה רב סימאי בר חילקאי לרבינא: אטו גר - לאו 'איש' הוא?

אמר ליה: פרט לגר שמת ואין לו יורשים (דאין לה בעלים).

תנו רבנן [ספרא צו פרשתא ד פרק ט משנה א]: 'עולת איש (ויקרא ז, ח) והכהן המקריב את עלת איש עור העלה אשר הקריב לכהן לו יהיה]: אין לי אלא עולת איש, עולת גרים, נשים ועבדים - מניין? תלמוד לומר: 'עור העולה' - ריבה (העולה - קרא יתירא הוא דלא איצטרך למכתב אלא העור לכהן אלא לרבות בא);

אם כן - מה תלמוד לומר 'עולת איש'?

עולה שעלתה לאיש, פרט לשנשחטה חוץ לזמנה וחוץ למקומה, שלא יהו כהנים זכאין בעורה;

[שם, משנה ב] יכול שאני מרבה שנשחטה שלא לשמה (ואף על פי שהיא כשרה): הואיל ולא עלתה לבעלים -

(זבחים קג, ב)

לא יהו כהנים זכאין בעורה?

תלמוד לומר: 'עור העולה' מכל מקום.
 'עור העולה': אין לי אלא עור העולה, עורות קדשי קדשים מניין?
 תלמוד לומר: 'עור העולה אשר הקריב' (כל הקרבנות במשמע).
 יכול שאני מרבה אף קדשים קלים?
 תלמוד לומר: 'עולה': מה עולה קדשי קדשים - אף כל קדשי קדשים.
 [שם, משנה ג] רבי ישמעאל אומר: 'עור העולה'; אין לי אלא העולה, עורות קדשי קדשים מניין? - ודין הוא: ומה עולה שלא זכו בכשרה - זכו בעורה, קדשי קדשים שזכו בכשרון - אינו דין שזכו בעורן?
 מזבח יוכיח, שזכה בכשר (באימורים) ולא זכה בעור!
 [שם, משנה ד] מה למזבח שכן לא זכה במקצת (עורות; שלא מצינו עור למזבח) - תאמר ככהנים שזכו במקצת (בעור העולה)! הואיל וזכו במקצת - זכו בכוליה.
 רבי אומר: כל עצמו לא הוצרכנו אלא לעור העולה כלבד (אין לנו להביא ראיה לשאר עורות מעולה, שפירט בה הכתוב לבדה) מפני שלא הוצרכנו ללמוד על שאר עורות מה תהא עליהן אלא על של עולה בלבד): שכל מקום העור מהלך אחר הכשר: פרים הנשרפין ושעירים הנשרפין - הן ועורותיהן נשרפין עמהן (כדכתיב: [ויקרא ח, יז] ואת הפר ואת עורו [ואת בשרו ואת פרשו שרף באש מחוץ למחנה כאשר צוה ה' את משה]);
 [שם, משנה ה] חטאת ואשם וזבחי שלמי ציבור - מתנה לכהן; רצו מפשיטין אותן, לא רצו אוכלין אותן על גבי עורן (שהרי לא הצריכו להפשיט, ונתנו לכהן כמות שהן, כדכתיב [ויקרא ז, טז]: כחטאת כאשם תורה אחת [להם הכהן אשר יכפר בו לו יהיה]);
 קדשים קלים לבעלים: רצו מפשיטין אותן רצו אוכלין אותן על גבי עורן [מ'קדשים קלים לבעלים עד כאן אינה בספר בגירסתנו], אבל עולה - נאמר בה (ויקרא א, ו) והפשיט את העולה ונתח אותה לנתחיה (והבשר למזבח, ועל העור שהזקיקו להפשיט - לא אמור מה תהא עליו, ולמזבח אינו יכול להביאו - דבהדיא פרט לך הקטר באברים מופשטין, ולא פרט לך העור עמהן);
 יכול לא יהו הכהנים זכאין בעורה?
 תלמוד לומר: (ויקרא ח, טז) [והכהן המקריב את עלת אש] עור העולה אשר הקריב [לכהן] לו יהיה (רישיה דקרא 'המקריב את עלת אש' ועליה קאי 'לו יהיה') - פרט לטבול יום ומחוסר כיפורים ואונן (דלא חזי להקריב); שיכול לא יזכו בכשר, שהוא לאכילה (מפני שהוא ראוי לאכילה, והן אינן ראויים לאכילת היום) - יזכו בעור שאינו לאכילה (כלומר: אף על פי שנתמעטו מלחלוק בבשר מלאכול לערב הוצרכו למעט מן העורות)?
 תלמוד לומר: 'לו יהיה': פרט למחוסר כיפורים וטבול יום ואונן.

ותנא קמא - נמי תיפוק לי מדינא (כי היכי דנפקא ליה לרבי ישמעאל, ולמה לי קרא לעורות קדשי קדשים)?
 מילתא דאטיא בקל וחומר טרח וכתב לה קרא.
 ורבי ישמעאל, האי 'אשר הקריב' (דיליף תנא קמא מיניה עורות קדשי קדשים) - מאי עביד ליה?
 פרט לטבול יום ומחוסר כיפורים ואונן.
 ותיפוק ליה מ'לו יהיה' (כדנפקא ליה לרבי)?
 רבי ישמעאל - לטעמיה (דדריש 'לו יהיה' לדדשא אחריתי), דאמר רבי יוחנן משום רבי ישמעאל: נאמר בעולה 'לו יהיה' [ויקרא ח, טז] והכהן המקריב את עלת אש עור העולה אשר הקריב לכהן לו יהיה ונאמר באשם 'לו יהיה' [ויקרא ז, טז]: כחטאת כאשם תורה אחת להם הכהן אשר יכפר בו לו יהיה: [באשם] עצמותיו מותרין - אף כאן [בעולה] עצמותיו מותרין.
 מופני! דאי לא מופני - איכא למיפרך: מה לאשם, שכן בשרו מותר?
 [ויקרא ח, טז] (והכהן המקריב את עלת אש עור העולה אשר הקריב לכהן) לו יהיה - קרא יתירא הוא (דמצוי למכתב 'עור העולה אשר הקריב - לכהן' ולשתוק).
 משנה:

כל הקדשים שאירע בהן פסול קודם להפשיטן - אין עורותיהן לכהנים (אלא נשרפים עם עורן);
 לאחר הפשיטן - עורותיהן לכהנים.
 אמר רבי חנינא סגן הכהנים: מימי לא ראיתי עור שיוצא לבית השריפה (משהופשט; הכי מפרש לה בגמרא).

אמר רבי עקיבא: מדבריו למדנו שהמפשיט את הבכור ונמצא טריפה (ואפילו שפסול זה היה בו קודם הפשט, הואיל ולא ניכר עד לאחר הפשט) - שיאותו הכהנים בעורו!

וחכמים אומרים: אין 'לא ראינו' ראייה (שמא לא אירע בימיו שימצא טריפה אחר הפשט; ואם אירע ושרפוה - הוא לא ראה), אלא יצא לבית השריפה (הואיל וקודם הפשט הוה ביה).

גמרא:

[במשנה הקודמת נאמר:] 'כל שלא זכה המזבח בבשרה - לא זכו הכהנים בעורה' ואף על גב דאפשטיה לעור קודם זריקה*; מני? רבי אלעזר ברבי שמעון היא, דאמר (לקמן דף קד:) : אין הדם מרצה על העור (על עור חלוק) בפני עצמו (בלא בשר, כגון אם נפסל הבשר ואין הדם מרצה עליו - אף העור לא יצא מידי מעילה להיות נותר לכהנים אחר הפשטן).

* (ולא גרסינן 'כל שאין לו בבשר', דההיא - מאי בעיא לענין דם מרצה על העור? הא ההיא - בכהן טמא קאמר?) אלא רישיה דהך דלעיל מהך נקט [משנה בראש דף קג,א], ואותיב: הכי קתני רישא 'כל שלא זכה המזבח בבשרה - כגון שאירע בו פסול קודם זריקה, דלא היה לה לבשר שעת היתר למזבח - לא זכו הכהנים בעורה' ולא פליג בין שהופשט קודם הפסול בין לא הופשט; אלמא: אף על גב דאפשטיה לעור קודם זריקה ונפסל הבשר ואחר כך זרק קאמר דלא זכו בעורה.

אימא סיפא: 'כל הקדשים שאירע בהן פסול קודם הפשיטן - אין עורותיהן לכהנים; לאחר הפשיטן - עורותיהן לכהנים' (ואפילו אירע פסול זה קודם זריקה) - אתאן לרבי (דפליג עליה דרבי אלעזר לקמן (שם)), דאמר: הדם מרצה על העור בפני עצמו (בלא הרצאת בשר); רישא רבי אלעזר ברבי שמעון סיפא רבי?

אמר אביי: מדסיפא רבי היא - רישא נמי רבי היא, ומודה רבי שאין הפשט קודם זריקה (אף על גב דאמר 'הדם מרצה על העור בפני עצמו' - היכא דאיתרמי דאפשט קודם זריקה מודה הוא שאין כהנים רגילין בכך: שאסור לשהות הדם כל כך; הלכך נמי, דקתני: כל שלא זכה המזבח בבשרה לא זכו הכהנים בעורה; - טעמא משום דפסול: דקודם זריקה - קודם הפשט הוא; ומיהו היכא דאיתרמי דהפשט קודם זריקה ונפסל אחר הפשט, אף על פי שלא זכה מזבח בבשר - יזכו הכהנים בעורה; ומשנתינו דברה בהוה).

רבא אמר: מדרישא רבי אלעזר ברבי שמעון - סיפא נמי רבי אלעזר ברבי שמעון; מאי 'קודם הפשט'?

(זבחים קד, א)

ומאי 'אחר הפשט'? - 'קודם שנראו להפשט' (קודם זריקה - אין עורותיהן לכהנים, ואפילו הופשט ואחר כך נפסל, וכל שכן כשהוא עם הבשר: דאין דם מרצה על העור בלא בשר); 'אחר שנראו להפשט' (דהיינו לאחר זריקה - עורותיהן לכהנים, ואפילו עורו עם הבשר כשנפסל, כדקאמר רבי אלעזר: דכיון שמוקדם הדם והורצה בשר שעה אחת - יפשיטנו, ועורו לכהנים).
[## האם מחלוקת אביי ורבא בשאלה: מה עיקר - הרישא או הסיפא?]

מאי 'רבי' ומאי 'רבי אלעזר ברבי שמעון'?
דתניא: 'רבי אומר: הדם מרצה על העור בפני עצמו, וכשהוא עם הבשר נולד בו פסול - בין קודם זריקה בין לאחר זריקה - הרי הוא כיוצא בו' (אם הופשט ונפסל הבשר קודם זריקה, וזרק הדם - הותר העור; דקסבר רבי: אין עור פסול אלא הנפסל עם הבשר, אבל הופשט קודם פסולו - אפילו קודם זריקה - אתיא זריקה ושריא ליה, וכל שכן אחר הפשט ואחר זריקה; אבל אם קודם הפשט נפסל - ואפילו אחר זריקה - הרי הוא כבשר);
רבי אלעזר בן רבי שמעון אומר: אין הדם מרצה על העור בפני עצמו, וכשהוא עם הבשר נולד בו פסול קודם זריקה - הרי הוא כיוצא בו; אחר זריקה הורצה בשר שעה אחת - יפשיטנו ועורו לכהנים (קסבר: בזריקה כשרה תליא היתר העור, אבל נפסל בשר קודם זריקה - אין העור מותר, ואפילו הופשט קודם פסולו).

לימא בדרכי אליעזר ורבי יהושע קמיפלגי:

[ספרי ראה פסקה עח] (דברים יב, כז) ועשית עולותיך הבשר והדם [על מזבח ה' אלקיך ודם זבחך ישפך על מזבח ה' אלקיך והבשר תאכל] [בספרי שם: מקיש דם לבשר]: רבי יהושע אומר: אם אין דם

- אין בשר; אם אין בשר - אין דם; רבי אליעזר אומר: דם - אף על פי שאין בשר, שנאמר 'ודם זבחך ישפך'; אם כן מה תלמוד לומר 'ועשית עולותיך הבשר והדם'? - לומר לך: מה דם בזריקה - אף בשר בזריקה; הא למדת שריוח יש בין כבש למזבח' *.

* [אבל בספרי שם: יכול יהא עומד ברחוק ועומד וזורק? תלמוד לומר: וערך הכהן אותם (ויקרא א'יב): עומד בקרוב וסודרו על גבי מערכה.]

לימא מאן דאמר 'הורצה' (הדם מרצה על העור לאחר שנפסל בשר) כרבי אליעזר (דאמר: דם - אף על פי שאין בשר), ומאן דאמר 'לא הורצה' כרבי יהושע? אליבא דרבי אליעזר - כולי עלמא לא פליגי (כלומר: מילתיה דרבי אלעזר ברבי שמעון, דאמר 'לא הורצה' - ודאי פלוגתא היא: דעל כרחך מודה הוא דאילו רבי אליעזר לא קאי כוותיה: דהא קאמר 'זרוק לכתחילה', אף על פי שאין בשר, כגון אבד או נשרף, אלמא: זריקה מעלייתא היא); כי פליגי אליבא דרבי יהושע (כלומר: הא דאמר דמאן דאמר הורצה כרבי אליעזר ולא כרבי יהושע - ליתא, דאפילו אליבא דרבי יהושע אמרה רבי למילתיה): מאן דאמר 'לא הורצה' כרבי יהושע; מאן דאמר 'הורצה' - אמר לך: עד כאן לא קאמר רבי יהושע התם (אם אין בשר אין דם) אלא בבשר (לענין לעלות קרבן לבעלים לחובה), דליכא פסידא לכהנים (והתורה אמרה (דברים יב, כז) הבשר והדם), אבל עור - דאיכא פסידא לכהנים - אפילו רבי יהושע מודה (דלא מפסידא להו שלא כדין, ואם נשרף בשר או אבד קודם זריקה - לכתחילה לא יזרוק, וליכא פסידא דכהנים: שהרי לא קרב הקרבן; ואם עבר וזרק הדם - הויא זריקה להתיר העור: אף על פי שלא עלה לו הקרבן - 'הקרבה' הוי, וקרינא ביה 'עור העולה אשר הקריב [לכהן לו יהיה]' (ויקרא ז, ח)), מיד די דהוה אדיעבד, דתניא: 'נטמא בשר או נפסל או שיצא חוץ לקלעים: רבי אליעזר אומר: יזרוק, רבי יהושע אומר: לא יזרוק; ומודה רבי יהושע שאם זרק - הורצה' (הניחא גבי נטמא, איכא למימר 'הציץ מרצה'; אבל גבי יוצא - לא מרצה הציץ, וקאמר אס זרק - הורצה' אלמא קל היה לו לרבי יהושע בדרשה זו דאם אין בשר - אין דם; דאם זרק - הורצה; הלכך: גבי אבוד ושורף נמי: אף על גב דבדיעבד נמי פסול, כדאמרין ב'כיצד צולין' (פסחים עח:), לענין עור מיהא מודה).

אמר רבי חנינא סגן הכהנים [מימי לא ראיתי עור שיוצא לבית השריפה]: ולא? הרי פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים?

למצותן לא קאמרינן (דהני - הכשר מצותן בכך, וכי קאמר רבי חנינא - בנשרפין מחמת פסולן). והאיכא קודם הפשט וקודם זריקה (דבין לרבי בין לרבי אלעזר ברבי שמעון - נשרף: לרבי משום דקודם הפשט, ולרבי אלעזר משום דקודם זריקה)?

חלוץ קאמרינן ('מימי לא ראיתי עור מופשט יוצא לבית השריפה'; והנפסל קודם הפשט - עורו נשרף בבשרו, ואין מפשיטים אותו).

והאיכא אחר הפשט וקודם זריקה כרבי אלעזר ברבי שמעון (דלרבי אלעזר ברבי שמעון חלוץ ונשרף הוא), דאמר 'אין הדם מרצה על העור בפני עצמו' (ומשני: רבי חנינא - כרבי סבירא ליה (דאמר: הדם מרצה על העור בפני עצמו); ואיבעית אימא: אפילו תוקמא כרבי אלעזר ברבי שמעון (ודקא קשיא לך: הא איכא אירע בו אחר הפשט קודם זריקה - לא איתרמי בימיו, דאפילו לרבי, דאמר: הדם מרצה על העור בפני עצמו): מודה רבי שאין הפשט קודם זריקה (וכל שכן לרבי אלעזר ברבי שמעון לא הורגלו בכך).

והאיכא נמצאת טריפה בבני מעיים (לא נמצא פסולו עד שהופשט, ופסול זה - קודם זריקה וקודם הפשט היה בו; דקסלקא דעתא דבין לרבי ובין לרבי אלעזר - נשרף, כדאמרן: לרבי משום דקודם הפשט, ולרבי אלעזר משום דקודם זריקה)?

קסבר נמצאת טריפה בבני מעיים מרצה (הואיל ולא הוכר פסולו קודם הפשט לרבי, וקודם זריקה לרבי אלעזר - מרצה על העור, והבשר ישרף, כשאר פסולי קדשים); דיקא נמי, דקתני: 'אמר רבי עקיבא: מדבריו למדנו שהמפשיט את הבכור ונמצא טריפה - שיאותו הכהנים בעורו' - שמע מינה.

ואלא מאי קא משמע לן רבי עקיבא (כיון דשמעיה לרבי חנינא דאמר בשאר קדשים מרצה - למה לי לאשמועינן בכור)?

הא קא משמע לן: דאפילו בגבולין (בכור בעל מום הנשחט בו במדינה על מומו; ולא התירו הכתוב אלא באכילה, כדכתיב (דברים טו) 'בשעריך תאכלנו', אבל אם מת - עורו אסור וטעון קבורה; ואשמועינן רבי עקיבא דהיכא דלא ניכר טריפתו עד לאחר הפשט: שראה שחיתתו והפשיט עורו - כאילו נזרק דמו במקדש, ונמצא טריפה לאחר הפשט).

אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן: הלכה כרבי עקיבא; ואף רבי עקיבא לא אמר אלא כשהתירו מומחה, אבל לא התירו מומחה - לא;

והלכתא כדברי חכמים: בשר בקבורה (דאין מאכילין קדשים לכלבים, ושריפה ליכא: דאין שריפה בקדשים אלא כשהובאה לעזרה ונפסל לאחר שחיטה) והעור בשריפה (לא ידענא טעמא; ונראה בעיני דלא גרסינן האי פירושא, אלא הכי גרסינן: והלכה כדברי חכמים - ותו לא מידי; ותוספתא זו - גירסא דתלמידי תרביצאי היא, וטעו במה ששנינו במשנתינו במילתייהו דרבנן: 'לבית השריפה יצא'; ואני אומר דרבנן - לאו אדברי עקיבא קיימי, דאיידי בבכור בגבולין, אלא אדברי חנינא קיימי דאיידי בקדשי המקדש).

משנה :

פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים, בזמן שהן נשרפין כמצותן - נשרפים בבית הדשן (חוץ לשלש מחנות, כדיליף לקמן בפירקין) ומטמאין בגדים (לעסוקין בהן, כדכתיב: (ויקרא טז, כח) והשורף אותם) וכבש בגדיו ורחץ בשרו במים ואחר כך יבוא אל המחנה); ואם אינן נשרפין כמצותן (שנפסלו) - (טעונין שריפה כשאר פסולי קדשים, ו) נשרפין בבית הבירה (פעמים בעזרה, פעמים בהר הבית, כדאמרין בגמרא), ואינן מטמאין בגדים.

(זבחים קד, ב)

המשך המשנה

[משנה ו] היו סובלין אותו (הנשרפין כמצותן) במוטות (לקמן יליף לה להוציאה לבית השריפה); יצאו הראשונים (בני אדם הנושאים במוט, אותן שבראש ~~האחד~~ יוצאים ראשונים) חוץ לחומת העזרה והאחרונים לא יצאו: הראשונים מטמאין בגדים והאחרונים אינן מטמאין בגדים עד שיצאו (האחרונים; בגמרא יליף לה); יצאו אלו ואלו - מטמאין בגדים. רבי שמעון אומר: אינן מטמאין עד שיוצת האור ברובן; ניתך הבשר (דנגמרה שריפתן) - אין השורף מטמא בגדים (אין המסייע שוב בהן מטמא בגדים; אבל מקמי הכי - כל המסייעין בשעת שריפה מטמאין בגדים; וכולה יליף בגמרא).

גמרא :

מאי 'בירה'?

אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן: מקום יש בהר הבית, ו'בירה' שמו;

וריש לקיש אמר: כל הבית כולו קרוי 'בירה', שנאמר (דברי הימים א כט, יט) [ולשלמה בני תן לבב שלם לשמור מצותיך עדותיך וחקיך ולעשות הכל ולבנות] הבירה אשר הכינותי. אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוא: שלשה 'בית הדשנין' הן: בית הדשן גדול היה בעזרה: ששם שורפין פסולי קדשים (שמחיצת אכילתן בעזרה) ואימורי קדשים קלים (ופסולי אימורים אפילו של קדשים קלים: דהואיל והקטרת הכשירין בעזרה - אף שריפת פסוליהן בעזרה, כדילפינן בפסחים בפרק 'כל שעה' (דף כד.) מ'בקדש ... באש תשרף' [ויקרא ו, כג]; וכל חטאת אשר יובא מדמה אל אהל מועד לכפר בקדש לא תאכל באש תשרף), ופרים הנשרפין ושעירים הנשרפין שאירע בהן פסול קודם זריקה (שלא הגיע זמנו לצאת, לפיכך נשרפין בעזרה); ובית הדשן אחר היה בהר הבית: ששם שורפין פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים שאירע בהן פסול אחר זריקה (שהגיע זמנו לצאת; לפיכך נשרפין חוץ לעזרה); וכמצותן (וכשהן נשרפין כמצותן שלא אירע בהן שום פסול) - חוץ לשלש מחנות (כדילפינן בפירקין).

תני לוי: שלשה בית הדשנין הן: בית הדשן גדול היה בעזרה: ששם שורפין פסולי קדשים קלים, ואימורי קדשים קלים, ופרים הנשרפים ושעירים הנשרפים שאירע בהן פסול בין קודם זריקה בין לאחר זריקה (הואיל ועדיין לא יצאו); ובית הדשן אחר היה בהר הבית: ששם שורפין פרים הנשרפין ושעירים הנשרפין שאירע בהן פסול ביציאתן (לאחר שיצאו); וכמצותן חוץ לשלש מחנות.

בעי רבי ירמיה: לינה - מהו שתועיל בפרים הנשרפים ובשעירים הנשרפים (לפוטלן אם לנו)? מי אמרינן כי מהניא לינה - בבשר דבר אכילה (כגון: בשר עולה או אימורין שהן לאכילת מזבח, או בשר קדשי קדשים שהו אכילת אדם), אבל הני,

דלאו בני אכילה ניהו (דלשריפה קיימי) - לא (דלא אשכחן להו לפטול בלינה אלא או באכילת מזבח, כדכתיב (שמות כג, יח) 'לא ילין חלב חגי [עד בקר] או באכילת אדם, כדכתיב (שם יב, י) [ולא תותירו] ממנו עד בקר, וננתו ממנו עד בקר באש תשרפו] ? או דלמא לא שנא ?
 אמר רבא: הא מילתא איבעיא ליה לאביי, ופשטנא ליה מהא: 'ושוין (רבי שמעון וחכמים שנחלקו בפרק 'בית שמאי' (לעיל מג.) אם פיגול נוהג בחטאות הפנימיות) שאם חישב באכילת פרים ובשריפתן (שאם חישב לאכול מבשר הפרים למחר או אם חישב בשחיטה על מנת לשורפן חוץ לשלש מחנות למחר) - שלא עשה כלום (ד'מחשבת אכילה בדבר שדרכו לאכול' בעינן, והני לאו דרכן לאכול, וגבי שריפה נמי: אף על גב דכי אורחיה חשיב, 'אכילת מזבח' או 'אכילת אדם' בעינן לפגל; ומאן דאמר פיגול נוהג בפנימיים, כגון: אם חישב על הקטרת אימורים - דהוא 'אכילת מזבח' - להקטירו למחר) ; מאי ? לאו מדמחשבה לא פסלה - לינה נמי לא פסלה (בבשרו? קטלקא דעתא דאי לינה פסלה - מחשבת לינה נמי פסלה) ?
 ודלמא מחשבה הוא דלא פסלה, אבל לינה פסלה ?

תא שמע [מעילה פ"ב מ"ג]: 'פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים - מועלין בהן משהוקדשו; נשחטו - הוכשרו ליפסל בטכול יום ובמחוסר כיפורים וכלינה' - מאי ? לאו לינת בשר ?
 לא ! לינת אימורין (דבמידי דהקטרה - ודאי פסלה לינה) !
 והא מדקתני סיפא 'כולן מועלין בהן בכית הדשן עד שיותך הבשר (דכל זמן שלא נעשית מצותן מועלין בהן) : 'מדסיפא בשר (לענין מעילה - בבשר איירי) - רישא נמי (לענין לינה) בשר (לענין בשר קאמר) !
 מידי איריא ? סיפא בשר, רישא אימורין !

תא שמע דתני לוי (במתניתא דלעיל): 'שאיירע בהן פסול ביציאתן' - מאי ? לאו לינה ?
 לא ! פסול טומאה ופסול יציאה (כגון שיצאו לפני זריקת דמים: שעדיין לא הגיע זמנן לצאת) .

בעי רבי אלעזר: יציאה - מהו שתועיל בפרים הנשרפים ושעירים הנשרפים (לפוטלן, אם יצאו מן העזרה לפני זריקת דמים) ?
 מאי קמיבעיא ליה (אמאי תיפסול? הרי טופן לצאת) ?
 אמר רבי ירמיה בר אבא: אליבא דמאן דאמר 'עדיין לא הגיע זמנו לצאת' (כי קא מיבעיא ליה אליבא דמאן דפסיל בשר קדשים קלים שיצא לפני זריקת דמים משום דעדיין לא הגיע זמנו לצאת; בפרק 'כל התדיר' (לעיל פט:)) ; (הכא מאי?) מי אמרינן הני מילי בשר (בבשר קדשים קלים) דאין סופו לצאת חובה, אבל הני - דסופן לצאת חובה - לא (מיפסלי ביציאתן) ? או דלמא הכא נמי: לא הגיע זמנו לצאת ?
 תא שמע דתני לוי 'שאיירע בו פסול ביציאתו' מאי ? לאו פסול יציאה ?
 לא, פסול טומאה ופסול לינה (דקאי הכא ומדחי ליה - קאי הכא ומדחי ליה) .

בעי רבי אלעזר: פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים שיצא רובו במיעוט אבר (ומיעוט אחד מן האברים משלים לרובא של בהמה ליציאתה) - מהו (מי הוי יציאה לטמא את המתעסקין בהוצאת רובן או לא הוי יציאה) ?
 הך מיעוטא דאבר - בתר רובא שדינן ליה (מי אמרינן שדי מיעוטא דאבר בתר רוב האבר, והוה ליה כמאן דלא נפק, ואין כאן רוב הבהמה לחוץ; ולענין טומאת בגדים מחוץ למחנה בעי), והא לא נפקא ליה ? או דלמא בתר רובא דבהמה שדינן (האי מיעוטא דאבר שיצא לחוץ) ?
 פשיטא דלא שבקינן רובא דבהמה ואזלינן בתר רובא דאברים !
 אלא שיצא חציו (של פר) ברוב אבר (בחצי הפר יצא רוב אחד מן האברים, ומיעוטו בחצי הפר שבפנים): האי מיעוטא דאבר (שנשאר בפנים) -

(זבחים קה, א)
 בתר רוב אבר (שיצא) שדינן ליה והא נפק ליה (והוה ליה כמאן דנפק, ואשתכח רוב בהמה מבחוץ) ? או דלמא בתר בהמה (דמיחבר בה) שדינן ליה (והיכא דאיתא שדינן לה, ולאן רובא דבהמה היא, אלא פלגא) ?
 תיקו .

([הב"ח: בתר בהמה שדינן ליה - זהו פסק של רש"י:] וליכא למימר כדאמרן לעיל דלא שבקינן רובא דבהמה; אפילו הכי: כיון דאין האבר נתוק - לא אזלינן ביה בתר רובא, ולא הויא 'יציאה', ואם נטמא הפר - שורפו בפנים.)

רבה בר רב הונא מתני לה (להן בעיא) בגברי (ברובא דמניינא דגברי):
במתעסקין בו חמשה בני אדם, ונפקו תלתא ופשו להו תרי: מאי? בתר
רוב מתעסקין אזלינן? או בתר בהמה אזלינן?
תיקו.

בעי רבי אלעזר: פרים ושעירים הנשרפים שיצאו וחזרו - מהו (קטלקא
דעתא לענין טומאת בגדים של אלו שהוציאום קמיבעיא ליה)? מי אמרינן כיון דנפקי להו
- איטמו להו (בגדיהם)? או דלמא כיון דהדור - הדור (והוו להו כמי שלא
יצאו)?!
אמר רבי אבא בר ממל: תא שמע [ממשנתן]: 'היו סובלין אותן במוטות;
הראשונים יצאו חוץ לחומת העזרה והאחרונים לא יצאו: הראשונים
שיצאו חוץ לחומת העזרה מטמאין בגדים, והאחרונים אין מטמאין
בגדים עד שיצאו' ואי סלקא דעתא כיון דנפקי להו איטמו - הנה
דאיכא גואי (נמי) ליטמא (דהא יציאה לענין טומאת בגדים - בפרים כתיבא 'יוציא אל מחוץ למחנה
ושורפו וגו', ומיניה ילפינן לקמן בפירקין (דף קה): 'לומר לך: כיון שיצא הפר חוץ למחנה אחת - מטמא בגדים, אף על
פי דלא נפוק - גברי נטמאו; אלא לאו משום דאמר דאי הדר - הדור, וכל שכן אלו שמוחזרים ועומדין שהרי לא
יצאו)?

אמר רבינא (רבא) ותסברא (דהך ראיא דקמייתי - מילתא היא)? הא בעינא (במדבר יט, ז)
[וכבש בגדיו הכהן ורחץ בשרו במים] ואחר יבא אל המחנה [וטמא הכהן עד הערב] (אלמא קרא - בדנפיק לבראי
קאי: דכל כמה דלא נפק - לא קרינא ביה 'ואחר יבא') - וליכא (וכיון דלא קרינא ביה 'ואחר יבא' - לא
קרינא ביה 'כבש בגדיו')!

(ופרכינן): אלא רבי אלעזר היכי בעי לה (דכיון דבהכי תליא מילתא, מכי נפק - קרינא ביה
'כבש בגדיו'; ואי אהדרינהו ואתו אחריני לאפוקינהו - אפילו חשבת להו 'מוציאין', לא מטמאו הנה בתראי עד
דנפקי, דהא לא קרינא בהו 'ואחר יבא')?

כגון דנקיטי לה בבקולסי (שאחזום במקלות ועומדין מבחוץ להוציאם לאחר שחזרו; וקמיבעיא
ליה: מי אמרינן כיון שיצאו חוץ לעזרה - כל העסוקים בהן מכאן ואילך חוץ לעזרה מטמאין בגדים? או דלמא: כיון
דהדור הדור, ועד דנפקי - לא מטמאו). ('בקולסי' בלשון הש"ס ירושלמי 'מקל'; וראיתי דוגמתו בצילמי תרח:
'נטל בקולסא ותברינו').

תנו רבנן [תוספתא פרה פ"ז מ"ט, וכן יומא פ"ג מ"י, ללא המילים 'פרים ופרה']; 'פרים ופרה ושעיר
המשתלח: המשלח, השורפן, והמוציאין מטמא בגדים' (השורף פרה אדומה ופרים
הנשרפים מטמאין בגדים; פרה - בהדיא כתיב בה (במדבר יט, ח); פרים: פר כהן משיח ופר העדה ופר יום הכיפורים -
גמרי מקרא יתירא ד'חטאת' 'חטאת' בשילהי 'כל הזבחים שנתערבו' (לעיל פג.); ופר יוה"כ - בהדיא כתיב (ויקרא
טז, כח), והן (פרה ופרים) עצמן - אין מטמאין בגדים (הנוגעים בהן בלא מתעסקין),
אבל מטמאין אוכלין ומשקין (הנוגעים בהן; ולקמן מפרש טעמא) - דברי רבי
מאיר; וחכמים אומרים: פרה ופרים מטמאין אוכלין ומשקין, שעיר
המשתלח אינו מטמא, שהוא חי, והחי אינו מטמא אוכלין ומשקין';
בשלמא לרבי מאיר - כדתנא דבי רבי ישמעאל, דתנא דבי רבי
ישמעאל: (ויקרא יא, לז) [וכי יפל מנבלתם] על כל זרע זרוע [אשר יזרע טהור הוא]; מה זרעים שאין
סופן ליטמא טומאה חמורה (כגון אדם ובגדים), וצריכין הכשר (דבר המכשיר לקבל
טומאה, כגון נתינת מים ומגע שרץ) - אף כל שאין סופן ליטמא טומאה חמורה
צריכין הכשר (כגון שאר אוכלין); יצתה נבלת עוף טהור שסופה ליטמא
טומאה חמורה ואין צריכה הכשר' (אבל הני: פרה ופרים ושעיר, הואיל וסופן לטמא אדם
ובגדים, כגון המתעסקין בהן - אין צריכין הכשר טומאה, הלכך מטמאו מחיים - ואף על גב דלא איטמויין שאר בעלי
חיים דעלמא); אלא לרבנן: אי אית להו דתנא דבי רבי ישמעאל - אפילו
שעיר המשתלח! אי לית ליה - אפילו פרה ופרים מנלן (הרי טהורין הן, ולא
נאמרה בהן טומאה אלא למתעסקים בהן)?!

כי אתא רב דימי אמר: אמרי במערבא: צריכין הכשר טומאה ממקום
אחר (הא דתנא דבי רבי ישמעאל - הכי קאמר: כל שאין סופו לטמא טומאה חמורה - צריך הכשר טומאה ממקום
אחר: שיגע בשרץ או בנבילה, ולא שיטמאו מאיליו; אבל מי שסופו לטמא טומאה חמורה - אין צריך ליגע בטומאה,

ומטמא טומאת אוכלין מאיליו: כגון פרה ופרים; אבל חזי לטומאה, מיהת בעלמא בעינן, ולא בעלי חיים: דלא אשכחן בבהמות בעלי חיים מטמאין).

בעי רבי אלעזר: פרים ושעירים הנשרפים - מהו שיטמאו אוכלין ומשקין בפנים כבחוף? מחוסר יציאה כמחוסר מעשה דמי (הואיל ועדיין לא הגיעו להיות מטמאין טומאה חמורה - לא מטמאו טומאה קלה) ? או לא (או דלמא הואיל וסופן לטמא לכשיצאו - מטמאו) ?
בתר דבעיא - הדר פשטה: מחוסר יציאה כמחוסר מעשה דמי.

בעא מיניה רבי אבא בר שמואל מרבי חייא בר אבא: נבלת עוף טהור (נבלת עוף טהור מטמאה טומאה חמורה בבית הבליעה בכזית) **לרבי מאיר** (דאמר 'כל שסופו לטמא טומאה חמורה - אין צריך 'ראויה לטומאה') - **מהו שיטמא** (אוכלין ומשקין) **בכזית** (מאליה) ? **דמחתא לארעא לא תיבעי לך** (דלא מיטמאה, דהא אכתי לא הוגעה לסוף טומאה חמורה - שמא לא תיכנס לבית הבליעה לעולם); **דנקיט בפומיה לא תיבעי לך** (דאם היו אוכלים אחרים לתוך פיו - מטמאתן, דהא הגיעה לטומאה חמורה בהאי שיעורא); **כי תיבעי לך דנקיט ליה בידיה: מחוסר קריבה כמחוסר מעשה דמי או לא?** (לרבנן לא תיבעי לך, דאמרי 'מידי דחזי לטומאה בעינן' ובכזית אין לו טומאה אלא בבית הבליעה; אבל לענין מגע - ליכא שיעורא בכזית).

(זבחים קה, ב)
(הכי גרסינן: אמר ליה: **מחוסר קריבה לאו כמחוסר מעשה דמי.**
איתיביה [טהרות פ"א מ"א]: **'שלשה עשר דברים נאמרו בנבלת עוף טהור וזה אחד מהן: צריכה מחשבה** (להצטרף פחות מכזית ממנה להשלים פחות מכביצה אוכלין לקבל טומאת אוכלין במגע) **ואין צריכה הכשר** (לְטַמֵּא לא למים ולא למגע שרץ, שמאליה מטמאה: הואיל וסופה לטמא טומאה חמורה), **ומטמא טומאת אוכלין בכביצה** (מדקתני 'צריכה מחשבה ואינה צריכה הכשר' - אלמא בדנקיט ליה בידיה עסקינן, דאי מחתא אארעא - אמאי אינה צריכה הכשר? ואי דנקט לה בפומיה - אמאי צריכה מחשבה: אין לך מחשבה גדולה מזו? וקתני 'כביצה' - אין, כזית לא) ; **מאי ? לאו רבי מאיר היא?**
לא, רבנן היא.
והא קתני רישא 'צריכה מחשבה ואין צריכה הכשר', ומאן שמעת ליה
האי סברא - רבי מאיר (בפרק 'חטאת העוף' (לעיל סט.)) ! **ומדרישא רבי מאיר - סיפא נמי רבי מאיר ?**
מידי איריא? הא כדאיתא והא כדאיתא.
והא מדקתני סיפא 'שחיטתה ומליקתה מטהרת טריפתה מטומאתה [דברי רבי מאיר] - **מאן שמעת ליה האי סברא? - רבי מאיר! רישא וסיפא**
רבי מאיר, ומציעתא רבנן ?
אין: רישא וסיפא רבי מאיר, ומציעתא רבנן.
תוספות ד"ה ומדסיפא ר"מ רישא נמי ר"מ. הוה מצי למימר 'וליסעמיך' - הא קתני מציעתא **האוכל** **אבד מן החי ממנה סופג את הארבעים** - והיינו דלא כרבי מאיר, דקסבר: אינו נוהג אלא בטהורה, בפרק גיד הנשה [חולין דף קב:].

אמר ליה רב המנונא לרבי זירא: לא תיתיב אכרעך עד דאמרת לי הא מילתא: נבלת עוף טהור לרבי מאיר (דמטמא טומאת אוכלין מאליה בכזית): **מונין לה ראשון ושני או אין מונין ראשון ושני?**
אמר ליה: כל היכא דמטמא אדם במגע - מונין בו ראשון ושני; כל היכא דאין מטמא אדם במגע - אין מונין בו ראשון ושני (דגמר משרץ: דכתיב ביה מנין ראשון ושני, דכתיב (ויקרא י"א, לג) 'כל אשר בתוכו יטמא', דהוה ליה הכלי ראשון, והאוכל שני; ונבלת עוף טהור לא מטמא אדם במגע).

בעא מיניה רבי זירא מרבי אמי בר חייא, ואמרי לה מרבי אבין בר כהנא: הא דתניא 'חיבורי אוכלין על ידי משקין (חצי זית נבלה מכאן וחצי זית נבלה מכאן ומשקה טופח באמצע ונוגע בשניהם) - **חיבור לטומאה קלה** (מחברן לטמא אוכלין ומשקין הנוגעים באחד מן החצאין האלו) **ואין חיבור לטומאה חמורה** (לטמא אדם וכלים) ' (וטעמא לא ידענא) - **מונין בו ראשון ושני או אין מונין בו ראשון ושני ?**

אמר ליה: כל היכא דמטמא אדם - מונין בו ראשון ושני; אין מטמא אדם - אין מונין בו ראשון ושני.

יצאו אלו ואלו [מטמאין בגדים. רבי שמעון אומר: אינן מטמאין עד שיוצת האור ברובן; ניתך הבשר - אין השורף מטמא בגדים]: מנא הני מילי?

דתנו רבנן: 'להלן הוא אומר חוץ לשלש מחנות, כאן למחנה אחת! אם כן למה נאמר' (ויקרא טז, כז): [ואת פר החטאת ואת שעיר החטאת אשר הובא את דמם לכפר בקדש יוציא אל מחוץ למחנה] [ושרפו באש את ערתם ואת בשרם ואת פרשם] (לענין טומאת בגדים, דכתיבי בקרא דבתריה קאמר (ויקרא טז, כח) 'והשורף אותם יכבס בגדיו [ורחץ את בשרו במים ואחרי כן יבוא אל המחנה]'?) לומר לך: כיון שיצא חוץ למחנה אחת - מטמאים בגדים; והא - מתניא בתורת כהנים גבי פר יום הכפורים, דכתיב: (ויקרא טז, כז) 'ואת פר החטאת ואת שעיר החטאת אשר הובא [את דמם לכפר בקדש יוציא אל מחוץ למחנה ושרפו באש את ערתם ואת בשרם ואת פרשם], וקמתמה תנא ואמר להלן: 'בפר העדה וכהן משיח אתה נותן להם מקום שריפתן חוץ לשלש מחנות' - כדילף לקמיה - 'וכאן אתה אומר 'אל מחוץ למחנה ושרפו', דמשמע ששורפן חוץ לעזרה מיד בהר הבית? והלא אף אלו פנימיים, ואייתי לכולהו כי הדדי בריבויא ד'חטאת' 'החטאת' בשיליהי 'כל הזבחים', ואמר נמי בפרק בית שמאי (לעיל לט.) 'לפר' (ויקרא טז, כ) ועשה לפר כאשר עשה לפר החטאת כן יעשה לו וכפר עלהם הכהן ונסלח להם] - ז' ט' ז' הכיפורים'.

והיא גופה מנלן?

דתנו רבנן [ספרא ויקרא דבורא דחובה פרשתא ג פרק ה משנה ג]: (ויקרא טז, כ) 'והוציא את הפר אל מחוץ למחנה [אל מקום טהור אל שפך הדשן ושרף אותו על עצים באש על שפך הדשן ישרף] - חוץ לשלש מחנות';

אתה אומר חוץ לשלש מחנות - או אינו אלא מחנה אחת? כשהוא אומר בפר העדה (ויקרא טז, כ) [והוציא את הפר אל מחוץ למחנה] [ושרף אותו כאשר שרף את הפר הראשון חטאת הקהל הוא] - שאין צריך לומר, שהרי כבר נאמר 'כאשר שרף את הפר הראשון' - תן לו מחנה שניה; כשהוא אומר 'מחוץ למחנה' כדשן (בהוצאת דשן המזבח [ויקרא טז, כ] ופשט את בגדיו ולבש בגדים אחרים] והוציא את הדשן אל מחוץ למחנה [אל מקום טהור]) - שאין תלמוד לומר (אין מלמד כלום דאנא ידענא דאל מחוץ למחנה מוציאין אותו), שהרי כבר נאמר (בפרים הנשרפים) (ויקרא טז, כ) 'על שפך הדשן ישרף' (וכתיב בהו 'אל מחוץ') - תן לו מחנה שלישית.

ורבי שמעון (דאמר במתניתין 'אין מטמאין בגדים עד שיוצת האור ברובו') - האי 'מחוץ למחנה' (דכתיב בפר ושעיר של יום הכיפורים [ויקרא טז, כז] ואת פר החטאת ואת שעיר החטאת אשר הובא את דמם לכפר בקדש יוציא אל מחוץ למחנה ושרפו באש את ערתם ואת בשרם ואת פרשם]) - מאי עביד ליה? מיבעי ליה לכדתניא: 'רבי אליעזר אומר: נאמר כאן (בפר יום הכיפורים [ויקרא טז, כז]) 'נמ[חוץ למחנה] ונאמר להלן (בפרה אדומה) (במדבר יט, ג) 'ונתתם אתה אל אלעזר הכהן והוציא אתה אל מן חוץ למחנה [ושחט אתה לפניו]; מה להלן (בפרים הנשרפים) חוץ לשלש מחנות - אף כאן (שחיטת פרה אדומה) חוץ לשלש מחנות; ומה להלן (בפרה אדומה) למזרחתה של ירושלים (דכתיב בה 'והזה אל נוכח פני אהל מועד' [במדבר יט, ד] - אלמא עומד במזרח ופניו למערב כנגד פתחו של היכל, שהוא בכותל מזרחי ופתחו למזרח) -

(זבחים קו, א)

אף כאן למזרחתה של ירושלים'.

אלא לרבנן (דמפקי ליה לקרא לטומאת בגדים, ולית להו גזירה שוה) - היכא שריף להו (לאיזו רוח של ירושלים)?

כדתניא: 'היכן נשרפין? - לצפון ירושלים (שכל מעשה חטאת בצפון) חוץ לשלש מחנות';

רבי יוסי הגלילי אומר: אבית הדשן נשרפין (צריך שיקדים לשם דשן מזבח: שיהא נקרא קודם לכן 'מקום שפך הדשן'; מכלל דלתנא קמא - לא צריך).

אמר רבא: מאן תנא דפליג עליה דרבי יוסי הגלילי? - רבי אליעזר בן יעקב היא, דתניא: (ויקרא טז, כ) [והוציא את הפר אל מחוץ למחנה אל מקום טהור אל שפך הדשן ושרף אותו על עצים באש] על שפך הדשן ישרף - שיהא שם דשן >שיקדים לשם דשן<;

רבי אליעזר בן יעקב אומר: שיהא מקומו משופך (לא אשמועינן על שפך אלא שיהא מקומו מדרון: שיהא דשנו משתפך).

אמר ליה אביי: דילמא במקומו משופך פליגי (ומודה רבי אליעזר בן יעקב שיקדים שם דשן, אלא דבעי נמי מקומו משופך) ?

תנו רבנן [ספרא אחרי מות פרק ו פרשתא ה משנה ח] : [ויקרא טז, כח: והשרף אתם] יכבס בגדיו ורחץ את בשרו במים ואחרי כן יבוא אל המחנה] 'השורף מטמא בגדים, ולא המצית את האור מטמא בגדים, ולא המסדר את המערכה מטמא בגדים; ואי זהו 'השורף' ? - המסייע בשעת שריפה ('השורף' = המתעסק בצרכי שריפתו, כגון המסייע בשעת שריפה; והאי תנא אית ליה כרבי שמעון דאין מטמאין בגדים עד שיוצת בהן האור);

יכול אף משנעשו אפר מטמא בגדים?
תלמוד לומר: 'אותם' - אותם מטמאין בגדים, ומשנעשין אפר אין מטמאין בגדים.

רבי שמעון אומר: אותם מטמאין בגדים; ניתך הבשר - אין מטמאין בגדים'.

מאי בינייהו?

אמר רבא: איכא בינייהו דשוייה חרוכא (דהוי ניתך הבשר - ואפר מיהא לא הוה: לתנא קמא מטמאין עד שיעשו אפר, ד'אותם' קרינא בהו, אבל 'אפר' - לא מיקרי; ולרבי אליעזר ברבי שמעון אין מטמאין בגדים).

הדרן עלך טבול יום